

Turid Helle

«Vi vil være med - samtidig er det ganske bra som det er nå»

En kvalitativ studie av hvordan aktører på Nyhavna beskriver sine erfaringer med å delta i samskapende bydelsutvikling.

Masteroppgave i organisasjon og ledelse, spesialisering i relasjonell ledelse.

Veileder: Ottar Ness

Mai 2021

Turid Helle

«Vi vil være med - samtidig er det ganske bra som det er nå»

En kvalitativ studie av hvordan aktører på Nyhavna beskriver sine erfaringer med å delta i samskapende bydelsutvikling.

Masteroppgave i organisasjon og ledelse, spesialisering i relasjonell ledelse.

Veileder: Ottar Ness

Mai 2021

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for pedagogikk og livslang læring



Kunnskap for en bedre verden

SAMMENDRAG

Globale utfordringer innen klima, bærekraft og demokrati har satt søkelys på og aktivert behovet for økt medvirkning, mer innovasjon og samskaping i offentlig sektor. Idéen om bydeler som arena for samskaping trer fram som konsept hvor aktører, beboere og kommunen i fellesskap må løse lokale utfordringer, finne løsninger og bygge sterke lokalsamfunn. Samskaping som begrep er relativt nytt og tolkes ulikt. Det trengs både tydeliggjøring av hva samskaping er, hvordan det gjøres og hvilke effekter det gir.

Trondheim er en av Norges største byer og har satt bærekraft, innovasjon og medvirkning på dagsorden. Byen vokser, flere store bydeler er under utvikling og mer aktiv medvirkning og samhandling testes nå i disse. Én av bydelene, Nyhavna, er konteksten for denne studien. Det er et industriområde som skal utvikles til by og har i dag mange arbeidsplasser, men ingen beboere. Deltakerne i studien er en innovatør, en gründer, en bybygger, en forsker og en kunstner, en av de er i tillegg bosatt i nabolaget. De har alle sitt arbeidssted på Nyhavna, kjenner bydelen og har erfaring fra bydelsarrangementet «Hendelser på Nyhavna.»

Gjennom en kvalitativ tilnærming undersøker denne masteroppgaven følgende problemstilling: «Hvordan beskriver aktører på Nyhavna sine erfaringer med å delta i samskapende bydelsutvikling?» Datainnsamlingen bestod av flerstegs fokusgruppeintervjuer. Dataene ble analysert med bruk av stegvis-deduktiv induktiv (SDI) metode. Funnene ble: 1) «Å få utvikle seg selv», 2) «Å få skape genuine opplevelser sammen» og 3) «Å få mulighet til å bidra og å delta i bydelsutviklingen.»

Funnene blir diskutert opp mot teorier om motivasjon og livskvalitet, stedsutvikling og samskaping. Studien setter søkelys på hvordan deltakernes indre (individuell) motivasjon påvirker egen helse, relasjoner, skaper tilhørighet og utløser deltakelse og samskaping lokalt. Videre diskuteres hvordan folk og steder påvirker hverandre og hvilke praksiser som har lyktes med å myndiggjøre lokalsamfunn gjennom inkluderende prosesser. Dette ses mot erfaringer fra Hendelser på Nyhavna. Basert på dette beskrives samskaping og hvilke ferdigheter som trengs for å praktisere en åpen og inviterende fasilitering som utløser handling.

Studien viser at for å øke deltakelsen fra bredden av borgere i utviklingen av et lokalsamfunn, er det viktig å utvikle relasjonelle og fellesskapsbaserte bydeler som fremmer god psykisk helse for hver enkelt. I et slikt perspektiv må kommunen ta en tydeligere rolle som fasilitator av bydelssamarbeid mellom mange ulike partnere, og fristille seg mer fra myndighetsrollen. Annen forskning viser at «bottom-up» prosesser hvor stedsforming oppstår av seg selv bygger sterke sosiale lokalsamfunn med god livskvalitet. Trondheim bør benytte anledningen til å teste metoder og modeller innenfor samskapingsfeltet som kan utløse lokal borgerkraft, slik at kunnskap og praksis utvikles parallelt. Den relasjonelle kapasiteten som er etablert gjennom Hendelser på Nyhavna er en kraftfull ressurs for videre samskaping på Nyhavna.

ABSTRACT

Global challenges in climate, sustainability and democracy have activated the need for inclusive participation, more innovation and co-creation in the public sector. The idea of neighborhoods as an arena for co-creation emerges as a concept where businesses, residents and the municipality must jointly solve local challenges, find solutions and build strong local communities. Co-creation as a concept for urban development is relatively new and has several different meanings. There is a need for clarification of what co-creation is, how it is done and what effects it has.

Trondheim is one of Norway's largest cities with sustainability, innovation and participation on the agenda. The city is growing, several large neighborhoods are under development and different arenas for citizens' participation and interaction are now being tried out. One of the neighborhoods, Nyhavna, is used as an example in the present study. Today it is mainly an industrial area with a variety of workplaces, but no residents. During the next decades Nyhavna will develop as an urban part of the city. The participants in the study form a group of stakeholders consisting of an innovator, an entrepreneur, an urban builder, a researcher and an artist working in the area. One of the participants also lives nearby. All of them have participated in the event «Hendelser på Nyhavna.»

Through a qualitative approach, this master's thesis examines the following question: «How do stakeholders at Nyhavna describe their experiences from participating in co-creation?» The data collection consisted of multi-stage group interviews. The data were analyzed using the step-by-step inductive (SDI) method. The findings were 1) «To be able to develop oneself», 2) «To be able to create genuine experiences together» and 3) «To have the opportunity to contribute and to participate in the local co-creation.»

The findings are discussed against theories about motivation and well-being, place-making and co-creation. The study focuses on how the participants in this study describe what promotes motivation for co-creation and how inner (individual) motivation affects health, relationships, the need to belong, and triggers participation and co-creation locally. Further, the study discusses how people and places affect each other. The experiences from the event «Hendelser på Nyhavna» are compared against local practices that have succeeded in empowering communities through inclusive processes. Based on this, co-creation and the skills needed to practice open and inviting facilitation that trigger action, is described.

The present study show that to increase participation from a variety of citizens in a local community, it is important to develop relational and community-based neighborhoods that promote good mental health for each individual. In such a perspective, the municipality must take a clearer role as a facilitator of co-creation between different partners, and free itself from the governing role. Research shows that when bottom-up processes of development occur by itself, it creates empowered and strong social communities with good well-being. The city of Trondheim should use the opportunity to test methods and models of co-creation that can trigger local empowerment in such a way that knowledge and practice develop in parallel. Strong relational capacity has been built through the event «Hendelser på Nyhavna», which will be highly valuable for a further co-creation process at Nyhavna.

FORORD

Et personlig mål om å gjennomføre etterutdanning er nådd. Det føles godt. Veien har gått gjennom kupert terreng; med fantastisk utsyn og glede over alle inntrykk underveis - til dype daler, omveier og slitsomme motbakker. Jeg angreer aldri på en tur, heller ikke denne. Nå står nye mål for tur.

Tusen takk til mine fem informanter som sa ja til å delta i studien og gjorde masteroppgaven mulig. Det var svært interessant å lytte til dere. Det har gitt meg innsikt og kunnskap som jeg har stor nytte av i arbeidet med Nyhavna!

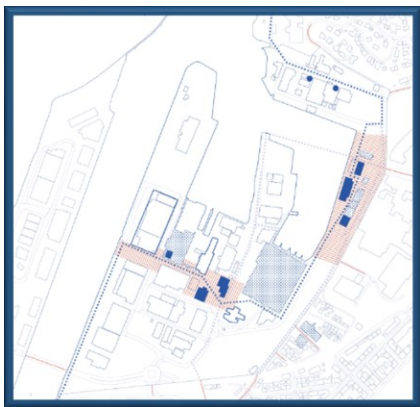
Takk til Trondheim kommune for at jeg fikk bruke tid på studien - og takk til kolleger for diskusjoner, innspill og tålmodighet når jeg har forsvunnet inn i boblen min og ikke vært så tilgjengelig som jeg burde være.

Takk til familie og venner for at dere ventet og heiet på meg. Koronaen har gjort det enklere å jobbe konsentrert en periode, og heldigvis har husets puser sørget for hyppige pauser og kosestunder. Nå er jeg klar for et mer utadvendt, sosialt og fysisk aktivt liv igjen.

Takk til Ida Nilstad Pettersen for at du ville være observatør i intervjuene og for kommentarer i innspurten. Og takk til Nadja Sahbegovic og Jostein Mårdalen for gjennomlesing, korrektur og nyttige innspill.

Til slutt, tusen takk til min veileder Ottar Ness - for din interesse for temaet i studien min, alle gode råd, kommentarer og oppmuntringer underveis! Du bidro til en inspirerende og lærerik reise.

Turid Helle
Trondheim, mai 2021



Takk for magien Nyhavna! Tenk om den kunne vare evig..

Foto: Wil Lee-Wright

Innhold

FIGURER	x
TABELLER	x
1 INNLEDNING	7
1.1 Bakgrunn for valg av tema	7
1.2 Hensikt og problemstilling	8
1.3 Begrepsavklaring	8
1.4 Tidligere forskning	8
1.5 Oppgavens struktur	10
2 TEORETISK RAMMEVERK	11
2.1 Motivasjon og livskvalitet	11
2.1.1 Modell for livskvalitet i lokalsamfunn	12
2.2 Folk og sted, opplevelser og tilhørighet	14
2.3 Sosialt bærekraftige bysamfunn	16
2.4 Kapasitet for samskaping og medvirkning	17
3 METODOLOGI	20
3.1 Kvalitativ metode	20
3.1.1 Vitenskapsteoretisk ståsted	20
3.2 Datainnsamling, flerstegs fokusgruppeintervju	21
3.3 Utvalg og rekruttering	22
3.4 Dataanalyse	22
3.4.1 Gjennomføring og transkribering	23
3.4.2 Analyseprosess med koding og utvikling av konsept	24
3.5 Forforståelse, kvalitet og forskningsetikk	25
3.5.1 Min rolle som forsker	25
3.5.2 Studiens kvalitet	26
3.5.3 Forskningsetikk	27
4 PRESENTASJON AV FUNN	29
4.1 Å få utvikle seg selv	29
4.1.1 Personlig vekst	29
4.1.2 Behov for å bli sett og verdsatt	31
4.2 Å få skape genuine opplevelser sammen	32
4.2.1 Spektakulære opplevelser begeistrer	32
4.2.2 Rom for ulike hendelser trengs	33
4.3 Å få mulighet til å bidra og å delta i bydelsutviklingen	34
4.3.1 Avgjørende å ta vare på mangfoldet	34

4.3.2	Etterlyser dialog og åpne møtesteder	35
5	DISKUSJON.....	37
5.1	Hva fremmer motivasjon hos aktører i samskapende bydelsutvikling?.....	37
5.1.1	Meningsfulle aktiviteter engasjerer.....	37
5.1.2	Felles hendelser skaper identitet og tilhørighet	39
5.2	Hva utløser deltakelse og handling i samskapende byutvikling?.....	41
5.2.1	VI på Nyhavna	41
5.2.2	Bring folk sammen, finn og anerkjenn styrker og verdier	43
5.2.3	Implikasjoner for praksis	47
6	AVSLUTNING.....	49
6.1	Oppsummering og et blikk på tidligere forskning	49
6.2	Studiens begrensninger og videre forskning.....	50
6.3	Avsluttende refleksjoner.....	52
	REFERANSER	53
	VEDLEGG	61
	Vedlegg 1: Intervjuguide fokusgruppe 1	62
	Vedlegg 2: Oppfølgende spørsmål fokusgruppe 2.....	63
	Vedlegg 3: Informasjonsskriv / Samtykkeskjema.....	64
	Vedlegg 4: Godkjennelse fra NSD	66

FIGURER

Figur 1: «The mattering wheel» illustrerer to psykologiske erfaringer som komplementerer hverandre, utarbeidet av Prilleltensky (2020). På den ene siden må man erfare at man har verdi gjennom å få anerkjennelse fra samfunn, arbeidsliv, sosiale nettverk og oss selv. På den andre siden må man erfare at man kan bidra med å gi egen verdi til andre. Figuren er oversatt og tegnet av Tidsskriftet (Krogstad, 2021).	14
---	----

TABELLER

Tabell 1: Modell for livskvalitet i lokalsamfunn hentet fra Totikidis og Prilleltensky (2007, s. 50 og s. 59) og oversatt til norsk.	13
Tabell 2: Psykologisk fundament for menneskers lyst og evne til å handle, basert på Prilleltensky (2020), Ryan og Deci (2017) og Helse Norge (2019). Tabellen illustrerer sammenhengen mellom «mattering»-hjulet, selvbestemmelsesteorien og fem hverdagsgleder.....	38
Tabell 3: Praksismodeller som bygger på kunnskap om hva som motiverer folk til å delta basert på Kretzmann og McKnight (1993), Totikidis og Prilleltensky (2007) og Stone et al. (2009). Caset Hendelser på Nyhavna sammenstilles med disse.	45
Tabell 4: Eksempler på aktiviteter, fasilitering og verktøy som kan utløse motivasjon og deltakelse i samskapende bydelsutvikling. Aktiviteter for samskaping baseres på Kretzmann og McKnight (1993) og Totikidis og Prilleltensky (2007), relasjonelle evner baseres på Stone et al. (2009), og verktøy er inspirert fra alle kildene. Målet med tabellen er å illustrere hvordan bydeler kan ansvarliggjøres.	46

1 INNLEDNING

Denne studien handler om hva som får lokale aktører på Nyhavna til å engasjere seg i et industriområde som skal omdannes til en sentrumsbydel. Hvordan beskriver en tverrfaglig gruppe aktører sin motivasjon for bydelsutvikling på Nyhavna og hva er det som motiverer dem og utløser deltakelse og handling? Hvordan kan en slik innsikt bidra til å designe prosesser som samskaper sterke lokalsamfunn og gode liv?

1.1 Bakgrunn for valg av tema

De store utfordringene i verden knyttes til bærekraft, klima, demokrati og livskvalitet. Sterke trender i tiden er koblet til urbanisering og det teknologiske skiftet. Statene blir svakere (mer konflikter) og naturen er presset som følge av klimaendringene. En slik økende politisk uro svekker demokratiet. En undersøkelse om forventninger til lokaldemokratiet 2018-2023, utført av Zynk kommunikasjon (2018) på vegne av KS, viser at skepsisen til lokaldemokratiet er økende, og at samfunnet er blitt mer polarisert med økende eliteskepsis. Deltakelsen og tilliten blant innbyggerne er lav. De forventer å bli hørt, og ikke bare involvert. Dette gjelder spesielt i forbindelse med forventningene det er til stedsutvikling i kommunene og samskapende sosial innovasjon (Kobro, 2018).

Bydelstilnærmingen er aktualisert i Trondheim de senere årene med utgangspunkt i samfunnsfloker («wicked problems») knyttet til klima, bærekraft, økende beboerprotester (aksjonsgrupper) og relasjonelle utfordringer (livskvalitet) i befolkningen (Trondheim kommune, 2020a). Bedre kjennskap til lokalsamfunnets styrker og behov, økt grad av innovasjon og hvordan kommunen skal håndtere tema som ensomhet, mobbing og demens settes på dagsorden. Dette tilsier at lokale myndigheter, politikkutforming og samfunnsplanleggere må engasjeres i kontinuerlig dialog med bydelene for å utvikle sterke lokalsamfunn som fremmer folks livskvalitet. Erfaringene med områdeløft Saupstad viser viktigheten av å være lokalt til stede og kunne være et relasjonelt nav mellom kommune og et lokalsamfunn (Trondheim kommune, 2021a). En slik tilnærming ønskes nå for flere bydeler.

I 2019 vedtok bystyret «Den samskapte byen» (Trondheim kommune, 2019). Saken slår fast at Trondheim kommune ønsker økt medvirkning i alle utviklingsområder. Typiske deltakere er de forholdsvis ressurssterke innbyggerne, som allerede er engasjert (Klausen et al., 2013). Kommunen ønsker å famne et bredere lag i befolkningen, også de stille stemmene. Det har blitt utviklet en digital plattform med navn Borgerkraft som handler om medvirkningsprosesser og som nå testes ut i Trondheim kommune (2021b). Her kan innbyggere engasjere seg i ulike prosjekter, melde seg til borgerpanel og bli med i budsjetteringsprosesser. Den digitale plattformen kan bidra til å tydeliggjøre prosesser, kommunisere disse og følge de steg for steg. Målet er at man gjennom dette vil åpne opp for å nå flere stemmer. Spørsmålet er likevel om en digital plattform er tilstrekkelig.

Utfordringene samfunnet står overfor, samt troen på at alle har noe å bidra med har inspirert meg til å bruke Nyhavna som case og kontekst for studien, med utgangspunkt i bylivspiloten «Hendelser på Nyhavna» (Trondheim Havn & Trondheim kommune, 2021). Transformasjon av havner har skapt spennende bydeler i mange europeiske byer. Det ble

derfor igangsatt et bylivsprosjekt for å starte arbeidet med områdemodning, teste midlertidige måter å jobbe på og utvikle inkluderende bydeler. I 2018 ble det etablert en prosjektleder for å arbeide med byliv. Bylivsstrategien ble vedtatt politisk i 2020 (Trondheim kommune, 2020b). I den forankres nye arbeidsmåter (midlertidighet og piloter) som legger opp til medvirkning og samskaping. Deltakerne i studien er fem tverrfaglig valgte aktører som har engasjert seg i arbeidet på Nyhavna. En innovatør, en gründer, en bybygger, en forsker og en kunstner. Alle har Nyhavna som sitt arbeidssted, en av de er i tillegg bosatt i nabolaget.

1.2 Hensikt og problemstilling

Studiens hensikt er å utforske en tverrfaglig gruppe aktører sine erfaringer og opplevelser med bydelsutvikling på Nyhavna. Den vil spesielt se på hvordan indre (personlig) motivasjon påvirker relasjoner, skaper tilhørighet til bydel og utløser deltakelse og samskaping av en bærekraftig framtidig bydel. Jeg vil se dette i lys av det økende fokuset på samskaping som arbeidsform i kommunen. For å lære mer om ulike aktørers perspektiv på - og deltakelse i bydelsutvikling, valgte jeg å gjennomføre en kvalitativ intervjustudie med utgangspunkt i følgende problemstilling: *Hvordan beskriver aktører på Nyhavna sine erfaringer med å delta i samskapende bydelsutvikling?*

I drøftingen har jeg valgt å diskutere studiens funn med basis i motivasjon på personlig og sosialt nivå, hvordan sted og mennesker former hverandre og hvilken betydning dette har for å delta i bydelsutvikling. Ved å velge denne avgrensingen og innfallsvinkelen er målet å kunne forstå og å utfordre dagens rådende tankegang og praksis i kommunen rundt reell deltakelse og samskaping i bydelsutvikling.

1.3 Begrepsavklaring

Noen begreper som ofte brukes ofte i studien min ilegges følgende betydning:

Beboer omfatter innbyggere i en bydel uavhengig av profesjon. Fokusgruppen er sammensatt av personer som har arbeidsstedet sitt på Nyhavna, og én bor i det nærmeste nabolaget. Disse blir i hovedsak omtalt som aktører. Beboeren fra nabolaget teller i denne studien som en relevant beboerstemme for Nyhavna.

Medvirkning omfatter i min studie aktiv deltakelse fra både beboere og aktører uavhengig av hva som er lovfestet. Innbygger og borger benyttes sporadisk som generell betegnelse av alle innbyggere.

Hendelser refererer til bydelsarrangementet Hendelser på Nyhavna når ordet hendelser skrives med stor H.

Fasilitere refererer til å planlegge og lede prosessforløp der man er avhengig av menneskelig samhandling for å skape resultatene. Det vil si å gjøre det lettere for noen å nå et mål.

1.4 Tidligere forskning

Samskaping er en ny disiplin i offentlig sektor de senere år hvor det er behov for mer forskning (Krogstrup, 2017; Røiseland & Lo, 2019; Torfing et al., 2019). Det er ikke gitt hvordan begrepet skal forstås og effekten er uklar. På oppdrag fra KS utarbeidet Kobro (2018, s. 40) en håndbok i lokal samskaping der de blant annet sier: «*Samskapende sosial innovasjon krever av oss at vi går inn i nye roller. Vi må se ting annerledes, skifte*

perspektiver og slippe til nye aktører på scenen». Røiseland og Lo (2019) omtaler kommunen som en arena for samskaping, hvor ulike ressurser kan knyttes sammen til beste for lokal problemløsning og tjenesteproduksjon. Det kan bidra til å tenke alternativt, en radikal og utfordrende variant vil da være et likeverdig samarbeid mellom offentlige aktører, beboere og organisasjoner. Allerede på 1960-tallet skisserte Arnstein (1969) behovet for å styrke borgernes «empowerment». Akbar og Edelenbos (2021) har gjennom analyse av sosiale prosesser rundt 61 stedsutviklingprosjekter konkludert med at «bottom-up» prosesser øker «empowerment», sosiale bånd, identitet og livskvalitet. Det vil utfordre dagens styring i norske kommuner (Steen et al., 2018). Fragmenter av dette finnes i dag som eksperimenter. Tortzen (2020) beskriver i boken «Demokratisk fornyelse» fire europeiske byer; Reykjavik, Amsterdam, Barcelona og Glasgow, som går foran innen samskaping og borgermedvirkning. Konklusjonen er at for å fremme demokratisk deltakelse er det nødvendig at politisk lederskap skaffer seg erfaringer med nye former for dialog og deltakelse. At digitale kanaler for medvirkning suppleres med ansikt-til-ansikt deltakelse. Videre at det må investeres i inkluderende dialog og relasjonell kapasitet og gjøres en innsats for å få med bredden av borgere og aktører i bydeler.

Det samfunnsvitenskapelige perspektivet og den forskningsbaserte forståelse av det urbane samfunnet er bredt dekket av Henriksen og Tjora (2019). De bruker begrepet «bysamfunn» som beskriver det levde liv i byen og hvordan dette livet former og formes av byen som fysisk miljø. Det sentrale her er å løfte fram byens sosiale liv som vel så viktig som arkitektur og fysiske grep i byen. Jeg vil spesielt trekke fram tre konklusjoner fra Henriksen og Tjora (2019) som er relevante for min studie: (1) Fysiske offentlige rom er en betingelse for en inkluderende by. En demokratisk «arterie» av rom og arenaer der borgere møtes og hvor politikk kan oppstå. Det hviler på retten til å ta del i det deliberative demokratiet og styrker individets mulighet for deltakelse og medborgerskap (Bergsli et al., 2019). (2) Det affektive bylivet skjer her og nå. Det krever bevissthet om lokale fellesrom og at kreativt-innovative livsstiler søker opplevelser. Attraksjonen knyttes til gaters og plassers mangfoldighet og uforutsigbarhet med kultur som veiviser (Pløger, 2019). (3) «Fields of care» og «bottom-up» skaper sosiale bånd, øker livskvalitet og gir nytt byliv. Mindre bysamfunn med bånd og relasjoner mellom mennesker gir samhørighet, en verdifull ressurs i samskapende prosesser hvor nye idéer og utvikling skapes (Akbar & Edelenbos, 2021; Vestby, 2019).

Subjektive opplevelser av velvære (livskvalitet) er rikt beskrevet i faglitteraturen, også litteratur om prosessperspektiver og livskvalitet i lokalsamfunn (Ryan & Deci 2017; Prilleltensky 2020). Helsedirektoratets «Well-being på norsk» (2015) oppsummerer status slik: Fra litteraturen kan man betrakte livskvalitet som noe som gjøres i samspill mellom indre («subjektive») opplevelser av hvordan vi har det, og ytre («objektive») kontekster, livsbetingelser eller levekår. Forstått på denne måten, utvikles livskvalitet både mentalt, i nære og profesjonelle relasjoner, i nærmiljøer og på institusjonelle og overordnede nivåer, og gir mulighetsrom for positiv utvikling av personer og samfunn. Å leve på gode måter er i dette perspektivet noe vi gjør, både individuelt og kollektivt. Denne forskningen er fundamentet i min studie.

1.5 Oppgavens struktur

Denne oppgaven er delt inn i seks kapitler. Etter innledningen følger et kapittel som tar for seg oppgavens teoretiske rammeverk. I kapittel tre presenteres de valg jeg har tatt knyttet til metode og vitenskapsteoretisk ståsted. Her gjennomgås forskningsprosessen i sin helhet og noen refleksjoner jeg har gjort meg underveis. Videre vil studiens funn bli presentert i kapittel fire, før jeg i kapittel fem diskuterer funnene opp mot utvalgt teori og forskning. Siste kapittel er en avslutning hvor jeg oppsummerer hovedfunnene, betrakter begrensninger ved studien og behovet for videre forskning.

2 TEORETISK RAMMEVERK

Studiens teoretiske rammeverk hentes fra litteratur om motivasjon og livskvalitet, stedsforming og samskaping. Det første jeg vil redegjøre for i dette kapitlet er personlig motivasjon gjennom selvbestemmelsesteorien og modellen for livskvalitet i lokalsamfunn. Dette er relevant for studien fordi både teori og modell illustrerer hvor viktig god psykologisk helse er for livskvalitet og det å være rustet til å kunne delta aktivt i bydelsutvikling. Så vil jeg se på hvordan folk og sted gjensidig påvirker hverandre. Hvordan bred deltakelse og her og nå opplevelser i byrom oppstår og hvilken relevans dette har for felles opplevelser, tilhørighet, samspill og lokal stedsforming. Det økende behovet for mer sosial bærekraftig byutvikling må ses i et byutviklingsperspektiv de siste 50 årene preget av nyliberalisme, økt forskjellighet og lav grad av medvirkning. Dette er bakteppet for å forstå hvorfor det nye begrepet samskaping er blitt så aktualisert. Til slutt presenterer jeg relevant litteratur om muligheter og fallgruver når kommune, beboere og aktører skal samskape bydeler. Og hvordan sterke relasjoner kan øke kapasiteten for samskaping.

2.1 Motivasjon og livskvalitet

Rammeverket for motivasjon er Selvbestemmelsesteorien til Deci og Ryan (1985; 2017). Den fremhever at mennesket vil søke å oppnå egen vekst, integritet og velvære. For at mennesket skal kunne følge denne medfødte tendensen, må tre psykologiske behov tilfredsstilles:

- *Autonomi*: å føle at handlinger og atferd utledes av egen vilje og en opplevelse av valg (deCharms, 1968; Deci, 1975)
- *Kompetanse*: å føle at vi mestrer omgivelsene og samtidig har muligheten til å bruke og utvikle vår kompetanse (Bandura, 1997; 2001)
- *Nære relasjoner*: å føle tilhørighet (Baumeister & Leary, 1995; Gagné & Deci, 2005) gjennom tilknytning til andre, som bryr seg om og respekterer oss. Og motsatt, at vi bryr oss om og respekterer dem.

Ifølge Ryan og Deci (2000) opptrer indre (autonom) motivasjon i to varianter; (1) *du drives av interesse og glede som genererer aktivitet*, eller av (2) *dype verdier og tro som betyr mye for deg og gir mening*. Dette gir en vilje til atferd som er mer kreativ, problemløsende og gir bedre prestasjoner. De personer som har indre motivasjon har det bedre med seg selv, mer positive følelser og god fysisk og psykisk helse. Vittersø og Søholt (2011) argumenterer for at *glede og tilfredshet* skaper velvære og er subjektiv (hedonisk), mens *interesse* fremmer mental og fysisk vekst i et samspill med omgivelsene (eudamonisk). Det vil si at man virkeliggjør egne evner og muligheter gjennom handling (Helsedirektoratet, 2015). En slik personlig vekst handler om å utvikle ferdigheter og forfølge komplekse mål du ønsker å bidra til i samspill med andre. Denne følelsestilstanden er vanligvis beskrevet som involvering, engasjement eller interesse (Vittersø & Søholt, 2011).

En leder som forstår ansattes styrker og svakheter og er i stand til å ta deres perspektiv, har mulighet til å hjelpe fram det beste i hver enkelt (Hart, 2013). Slik kan en

organisasjon utvikle en selvtillit som bringer fram engasjerte, strukturerte, innovative og kreative ansatte. Måter å utløse andres indre motivasjon er å stimulere evnen deres til å ta andres perspektiv og kunne ta valg og beslutninger (utforske, ta initiativ, gi mening). De som har indre motivasjon er bedre lærere, foreldre og ledere som skaper økt motivasjon og innsats hos andre. Høy kvalitet på relasjoner vil si at du er oppriktig interessert i partnerne dine, tar vare på dine egne behov, forhandler med god tro og gjør dette av eget ønske. Deci (2012) uttaler det slik: «Ikke spør hvordan du kan motivere andre. Skap miljø hvor folk motiverer seg selv.» Dette forutsetter en psykologisk trygghet som Edmondson (2019) har forsket på. Føler vi oss utrygge så blir vi redde for å gjøre feil. Forskningen viser at arbeidere som opplever at det er lov å feile har bedre arbeidslyst. Dette kan knyttes til ledelse eller arbeidskultur, ved å være nysgjerrige og trene på å stille spørsmål og prøve, fremfor å gi korrekte svar. Stone et al. (2009) har utpekt seks prinsipper som ledere kan bruke for å tilfredsstillte ansattes basale psykologiske behov og dermed utløse motivasjon for arbeidet:




1. Stille åpne spørsmål og invitere til deltakelse i problemløsning.
2. Lytte aktivt til og anerkjenne den ansattes perspektiver.
3. Tilby valg innenfor organisasjonsstrukturen og klargjøre ansvarsområder.
4. Gi oppriktig, positiv tilbakemelding som anerkjenner initiativ, og saklig, ikke-dømmende tilbakemelding om problemer.
5. Minimere tvangsmidler og kontroll slik som belønninger og sammenligning med andre.
6. Utvikle talent og dele kunnskap for å fremme kompetanse og autonomi.

Det oppleves altså meningsfullt å engasjere seg i noe man har interesse for (Ryan & Deci, 2000). Det forutsetter at behovene for selvstendighet, kunne mestre og styre egne handlinger og det å ha nære relasjoner/føle tilhørighet til andre er innfridd. Prilleltensky (2020) omsetter dette grunnleggende behovet til å føle seg verdsatt og å kunne tilføre verdi til seg selv, andre, arbeid og nabolag. Han bruker begrepet «mattering» om dette. Å føle seg verdsatt omfatter behov som tilhørighet (trygghet, høre til, verdighet og respekt). Å tilføre verdi reflekterer behovet for selvbestemmelse, kunnskap/mestring og mening.

2.1.1 Modell for livskvalitet i lokalsamfunn

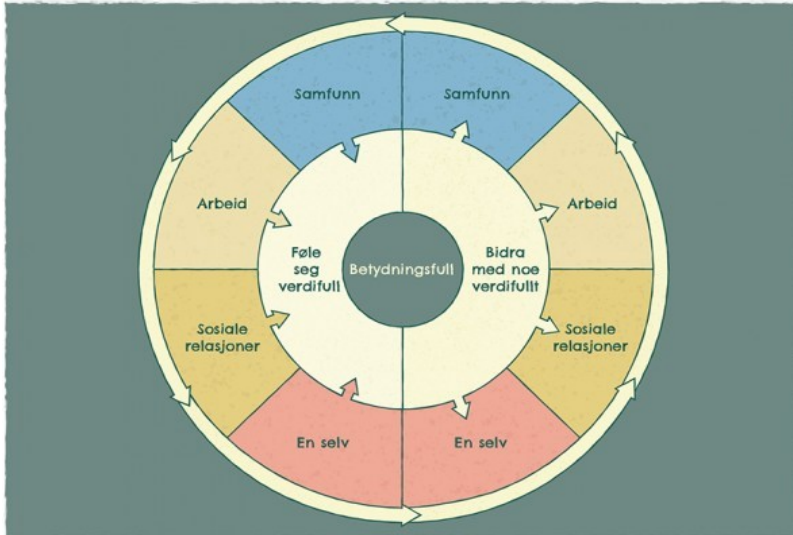
Totikidis og Prilleltensky (2007) har utviklet modellen «*Community wellness model*» (tabell 1) for livskvalitet i et lokalsamfunn ut fra et personlig, relasjonelt og kollektivt nivå. Den viser at livskvalitet oppstår i skjæringspunktet mellom personlige, relasjonelle og kollektive styrker.

Forfatterne har testet modellen mot praksiserfaringer basert på utvikling av lokalsamfunnets idealer, styrker, behov og handlinger. En slik praksissyklus får beboere i lokalsamfunnet til å reflektere over meningen med livskvalitet, hva som trengs for å oppnå det og hva som forbedrer boområdet. Når bydeler skal forbedres bør aktiviteter som tar vare på eksisterende styrker og ressurser, og som bygger opp under personlig, relasjonell og kollektiv velferd prioriteres. En praksis hvor idealer, styrke og behov diskuteres og legger grunnlaget for handling. Beboere vil se på seg selv som ansvarlige deltakere i å løse lokale problem.

Personlig	sosialt/relasjonelt	Kollektivt
		
Kontroll over eget liv, helse, lykke, kompetanse, optimisme og selvtillit	Sosial støtte, følelser, tilhørighet, samhold, samarbeid, respekt for forskjellighet og deltakelse	Økonomisk sikkerhet, sosial rettferdighet, likhet, tilstrekkelig helsetjenester, trygghet, rett til egen bolig, sosiale strukturer og rent miljø
personlige ideal	relasjonelle ideal	kollektive ideal
Fysisk og psykisk helse Positive tanker og følelser Mening og tro	Familie Vennskap og sosial støtte Medmenneske Samhold og deltakelse	Menneskerettigheter Trygghet Utdanning og arbeid Samfunnsutvikling Godt styresett/demokrati

Tabell 1: Modell for livskvalitet i lokalsamfunn hentet fra Totikidis og Prilleltensky (2007, s. 50 og s. 59) og oversatt til norsk.

Totikidis og Prilleltensky (2007) sin modell for livskvalitet i et lokalsamfunn (tabell 1) viser hvordan personlige egenskaper påvirker et lokalsamfunn. Alle vet at noen steder er det lettere å føle tilhørighet til og kjenne seg verdsatt enn andre steder. Du føler deg velkommen. Menneskets psykologiske behov for å føle seg verdsatt og følelsen av å tilføre verdi illustrerer Prilleltensky (2020) i det konseptuelle rammeverket «*The mattering wheel*» (verdihjulet) (figur 1). Begrepet beskriver en ideell psykologisk tilstand der de to erfaringer kompletterer hverandre. Deltar du aktivt i eget liv, i relasjoner, på jobb og i samfunnet får du en respons fra andre. Det å føle seg verdsatt (få) må balanseres mot det å tilføre verdi (gi). Tilført verdi henger sammen med at du har «gitt noe» til andre gjennom å dele egen kunnskap og handling. Føler du deg verdsatt, respektert og lagt merke til «får du en respons» som gjør at du deltar mer og kjenner deg verdifull (Prilleltensky, 2014; 2016). Motsatt; vil det å ikke kjenne seg verdsatt, kunne føre til usynlighet, hjelpeløshet og rotløshet. I all vår velstand er ensomhet og utenforskap et økende samfunnsproblem. Prilleltensky (2020) hevder det derfor er viktig å fremme en VI kultur som bygger opp under rettferd og retten til livskvalitet for alle. Vi som mennesker trenger anerkjennelse fra både samfunn, arbeidsliv, sosiale nettverk og oss selv.



Figur 1: «The mattering wheel» illustrerer to psykologiske erfaringer som komplementerer hverandre, utarbeidet av Prilleltensky (2020). På den ene siden må man erfare at man har verdi gjennom å få anerkjennelse fra samfunn, arbeidsliv, sosiale nettverk og oss selv. På den andre siden må man erfare at man kan bidra med å gi egen verdi til andre. Figuren er oversatt og tegnet av Tidsskriftet (Krogstad, 2021).

Prilleltensky (2020) argumenter også for at den dominerende nyliberale filosofien i dagens samfunn er usunn. Den støtter ikke opp om verdiene som trengs for god folkehelse og et rettferdig samfunn med personlig, relasjonell og kollektiv livskvalitet. Nyliberal økonomi og sosial politikk er rådende i store deler av verden og har redusert følelsen av verdi for millioner av mennesker. Nemlig behovet for å tilhøre og bety noe (Baumeister & Leary, 1995; Sarason, 1988). Utfordringen for samfunnet, byutviklingen, helsetjenester, regjeringer og forskere i vår tid er derfor å holde borgerne involvert og være ansvarlige overfor dem.

Michaelson et al. utviklet i 2009 fem hverdagsgleder for å styrke personlig og relasjonell livskvalitet i det engelske samfunnet. Målet er å skape mer bevissthet om hva som øker personlig trivsel og bidrar til sterkere relasjoner og tilhørighet i lokalsamfunn. Hva man gjør har stor betydning for den psykiske helsen og hvordan man trives i hverdagen. De fem enkle anbefalinger som er utarbeidet er også oversatt til norsk (Helse Norge, 2019); knytt bånd, vær aktiv, vær oppmerksom, fortsett å lære og gi til andre. Det å bidra med noe har betydning for god mental helse, som igjen gir god autonomi, mestringsevne og mening med livet.

2.2 Folk og sted, opplevelser og tilhørighet

Samspelet mellom den fysiske byen og sosiale hendelser kan skape sterke opplevelser, fellesskap og tilhørighet. Byrom er et urbant sted for sosiale relasjoner og meningsytring (Cresswell, 2004). Stedet er i stand til å skape og tilby mening, noe som er vel så viktig som fysisk og visuell utforming. Sted (place) er noe annet og mer enn rom (space). Måter folk bruker stedet på, gjør at steder kan oppleves som døde og kjedelige eller pulserende og hyggelige. Nyskapende, utradisjonelle eller kreative popup-aktiviteter utfordrer meninger om hva som passer i bysentrum og hva bysentrum skal være, for

hvem (Vestby, 2019). Hvem skal stå bak det som skjer? Revitalisering kan være en verdifull ressurs ved samskaping av nytt byliv og variasjon i byrom.

Harvey (2007) og Manzo (2003; 2008) viser at sammenhengen mellom personlige prosjekter, egen identitetskonstruksjon og utvikling av stedstilhørighet flyter sammen slik at tilhørighet til sted forsterkes. Vi knytter oss til steder hvor vi kan realisere oss selv og våre prosjekter. Flere forskere er opptatt av koblingen mellom egen identitet og føle seg hjemme et sted. Emosjonelle bånd har utviklet seg over tid gjennom praksis, stedsbruk og sansemessige opplevelser. Dette gir stedsfølelse, en utvidelse av personlighet og et sted du bryr deg om (Holloway & Hubbard, 2001; Røe et al., 2013; Tuan, 1977).

Offentlige byrom iscene- og italesettes i stigende grad som affektiv og performativ (Pløger, 2019). Urban design, opplevelser (hendelsen) og det sosiale (emosjoner) sammenveves og blir for eksempel til midlertidige byrom, gjør det selv aktivitet og gatekunst. Affektiv og performativ urbanisme handler om atmosfærer/puls og stemninger som en viktig opplevelseskvalitet ved byrom. Folks tilstedeværelse i situasjonen og nærheten til den tilfeldige hendelse skaper en attraktiv intensitet ved stedet/byrommet (her og nå). Effekten av affektiv urbanisme er effekten av folks «her og nå» tilstedeværelse gjennom nærhet til begivenheter og hendelser (Samson, 2015). På gater og plasser blir interaksjonen mellom folk del av et «smittsomt nærvær» (Chambers, 1990) av atmosfærer/puls, intensitet og stemning (Aspen & Pløger, 2015).

Byrom som antyder muligheten for hendelser, situasjoner og interaksjoner mellom fremmede og kjente trengs, nettopp for å skape intensive og affektive opplevelser. I det offentlige rom er mye kontrollert eller regulert (Ducey, 2007) i ulike stemnings-soner, noe som kan begrense at hendelser oppstår spontant eller hvor som helst. Det affektive rom er her og nå og finner altså sted *mellom* subjekter, materialer, design og rommets atmosfærer (Samson, 2015). Arkitekturen, landskapet og begivenheten har effekt i møtet med det sosiale, *ikke* i seg selv. I en performativ affektiv urbanisme peker Sendra (2015) derfor på behovet for uferdige byrom for forskjellighet. Slike åpne byrom inviterer til uforutsigbarhet og forandring, selve grunnlaget for å skape intense opplevelser. Unge kreative stimuleres av slike byrom som føles å være uten restriksjoner. Gatekunst skaper for eksempel uorden. Det gjør også at mange føler seg inspirert og affektivt aktivert, og stedet henvender seg til dem personlig (Nomekaite, 2017).

Fysiske offentlige byrom spiller en rolle som demokratiske arenaer; den viktigste arenaen for kollektivet og lokaldemokratiet (Parkinson, 2012) og som bakgrunn for individuell utvikling og aktivt engasjement i samfunnets demokratiske liv (Nussbaum, 2011). Retten til byen er langt mer enn den enkeltes frihet til å få tilgang til byens ressurser (Harvey, 2008). En rett til å utvikle seg selv ved å utvikle byen. Ifølge Bodnar (2015) kan offentlige rom være et sted hvor vi kommer i kontakt med nye og annerledes idéer, kulturer og praksiser, og slik kunne motvirke sosial isolasjon og i beste fall ensomhet. En slik inkluderende by (Bergsli et al., 2019) handler om tilhørighet, hverdagsintegrasjon i fellesskap og samfunnsdeltakelse gjennom åpne møteplasser som bibliotek, urbane grendehus, torg/ promenader/ sammenhengende byrom, urbane hager mm.

2.3 Sosialt bærekraftige bysamfunn

Hvordan kan vi så sikre økt sosial bærekraftig byutvikling gjennom offentlig planlegging? Kompakt byutvikling har vært anbefalt politikk i Norge siden 1990 tallet. Da som et mer bærekraftig alternativ til den areal- og transportkrevende byveksten store deler av 1900 tallet (Hansen et al., 2015). Flere tiår med kritiske bydebatter bante vei for å involvere innbyggernes idéer, idealer og ressurser mer, og å forstå debattene rundt medvirkning (Arnstein, 1969; Fainstein, 2009; Gaber, 2019). Stadig flere ble opptatt av å utforske de ulike bydelenes mangfoldighet og muligheter for påvirkning, derav oppsto behovet for en mer «rettferdig by». En søken etter å forstå folks hverdagslige erfaringer og praksiser, om spørsmål knyttet til ekskludering og inkludering, og retten til deltakelse og politisk påvirkning (Bergsli et al., 2019; Tortzen, 2020).

Harvey (2007) hevder det er innbyrdes band mellom byen, hvem vi er og hva vi er. Florida (2017) snakker om den nye urbane krisen bestående av gentrifisering, høye boligpriser og økt ulikhet. Debattene har utover 2000-tallet handlet om behovet for mer sosial rettferdighet i byen (Lefebvre, 1996; Fainstein, 2009) og byutvikling har i økende grad omfattet hvordan klima og miljøpolitikk kan bidra til å løse samfunnsfloker («wicked problems») (Torfinn et al., 2019). Slik sammensatte floker handler blant annet om rettferdig fordeling av miljøgoder, tilgang til grønnere byområder, unngå gentrifisering av byfornyelsesområder og nedbygging av matjord (Vinge, 2018; Anguelovski, 2016).

Fainstein (2009) framhever tre dimensjoner som er avgjørende for å oppnå en rettferdig by; regulering av boligmarkedet, forskjellighet i offentlige rom og plasser samt involvering av beboere. Katz og Nowak (2017) tar i bruk «the new localism» for å beskrive rollen byer og bydeler etter hvert vil få som problemløsere. Tortzen (2020) snakker om stedsbasert tilgang hvor beboere interesserer seg for nabolaget og engasjerer seg i utviklingen av det. Lokale utfordringer skal løses lokalt, av de beboere og øvrige aktører som kjenner på utfordringene. Samarbeid, forbindelser og nettverk på tvers i et lokalt område kan være med på å øke den sosiale kapasiteten og dermed beboernes lyst og evne til å håndtere lokale utfordringer. Slik kan stedsbasert innsats styrke hverdagsdemokratiet og bygge sosial bærekraft gjennom et geografisk sted og et felles «vi» (Kobro, 2018). Spørsmålet om, hvilke byer vi ønsker å leve i, kan ikke skilles fra spørsmålet om, hvilken slags mennesker vi gjerne vil være, hvilken slags menneskehet vi ønsker å skape, og hvordan vi vil skape den (Harvey, 2007; Heimborg et al., 2021; Vestby, 2019).

Erfaringen med ulike varianter av stedsbasert innsats viser at de kan gi demokratiske muligheter som; styrke hverdagsdemokratiet gjennom nye relasjoner og samarbeid, støtte «empowerment» og økt politisk innflytelse (Bergsli et al., 2019; Tortzen, 2020). Utfordringene knyttes til at de sterke dominerer over de svakere stemmene og at det er vanskelig for politikerne å gi slipp på innflytelse og kontroll (Agger, 2005; Agger & Andersen, 2018). Akbar og Edelenbos (2021) diskuterer «place-making» sin posisjon som sosial prosess. Det vil si noe som ikke er formet av urbane planleggere, men en interaktiv prosess som involverer ulike aktører - ikke bare profesjonelle. Forfatterne har analysert over 60 artikler fra 1960 til 2016 som viser hvor sentralt samspillet mellom ulike aktører er for å innfri fysiske-romlige kvaliteter ved stedene. Forfatterne konkluderer med at «bottom-up» prosesser gir positive konsekvenser som styrker grad av innflytelse, sosiale bånd, identitet og livskvalitet i lokalsamfunn. Slike prosesser støtter lokale behov og likeverd. Funnene viser også at rollene som lokalsamfunn,

aktører og offentlig sektor spiller i en slik stedsutvikling er komplekse. Det kreves en samarbeidsform som bringer ulike interesser sammen i en kontinuerlig prosess basert på fellesskapsverdier og medvirkning.

2.4 Kapasitet for samskaping og medvirkning

Samskaping er et umodent begrep som er blitt populært å bruke (Voorberg et al., 2013). Krogstrup, (2017, s. 11) definerer det som; «*samarbeid mellom borger og bruker på den ene siden og offentlige organisasjoner og institusjoner på den andre, men også om involvering av lokalsamfunnet*». Samskaping er foreløpig synonym for både «co-production» (skape likeverdige partnerskap for utvikling av velferdstjenester) og «co-creation» (styrke borgere og brukeres medvirkning i prosesser) (Røiseland & Lo, 2019; Torfing et al., 2019).

I henhold til Krogstrup (2017) dreier samskaping mellom kommune og sivilsamfunn seg om grad av individuell medvirkning og innflytelse og hvordan kommunen inviterer og fasiliterer samskaping (bygger relasjonell kapasitet). Kommune og beboer deler erfaringer og utarbeider nye forståelser i fellesskap. Beboer involveres i tilrettelegging, planlegging og evaluering av innsatsen som likeverdig aktør. Dette samsvarer med de øverste i de åtte nivåene i Arnsteins (1969) «A ladder of Citizens Participation» som er partnerskap, delegert myndighet og borgerkontroll. De omfatter grader av borgermakt og samsvarer slik med samskapingsteoriene. De andre nivåene handler om ikke-deltakelse og liksom-deltakelse. Brorparten av dagens byplanlegging bygger på liksom-nivået hvor borgere spørres via holdningsundersøkelser, nabolagsmøter og offentlige høringer. Samskaping beskriver derfor en ny måte å jobbe på, hvor kommunen i større grad må trekke seg tilbake og lede gjennom relasjoner og å fasilitere samspill. Det betyr også å ta et steg bort fra ekspertrollen og være den som har svaret. En risiko er at tillitsbrudd mellom partene kan bli en barriere for samskaping (OECD, 2011).

Styrkebasert prosessledelse i lokale utviklingsprosesser blir ofte beskrevet som en «innenfra og ut-prosess», eller «bottom-up» prosess (Kretzmann og McKnight, 1993; Foot, 2012). Det bygger på at alle mennesker og sosiale systemer er rike på ressurser og at man lykkes best i å løse problemer og skape forbedringer hos enkeltpersoner, grupper og organisasjoner ved å ta utgangspunkt i disse ressursene (Helsedirektoratet, 2018). Ressurser kan omfatte alt fra fysiske ressurser (bygninger o.a.), natur (parker og grøntområder), økonomiske og sosiale ressurser, samt ressursene til enkeltmennesker. Målet er å kartlegge og aktivisere hele dette spekteret av ressurser, og finne fram til hvordan disse kan gjøres tilgjengelig som kollektive ressurser for alle innbyggerne. En tilnærming som er mye brukt i samskaping i lokalsamfunn er Ressursbasert lokalsamfunnsutvikling; ABCD-metoden (Asset Based Community Development). ABCD-metoden er utviklet i Canada rundt 1990-tallet for å styrke beboere i sårbare lokalsamfunn. Målet er å støtte lokale beboere i å formulere egne behov og ønsker, slik at de kan oppfylle dem selv uten ressurser utenfra (Kretzmann & McKnight, 1993; Participedia, 2020). Metoden ble presentert som et mer oppløftende svar på hvordan man kan drive lokalsamfunnsutvikling i storbyer. Den krever fasilitering og består av seks trinn:

1. Historiefortelling gjennom samtaler med borgere.
2. Etablere ambassadører blant aktive borgere.

3. Øke kjennskap til hverandre gjennom kartlegging av ressurser i bydelen.
4. Kartlegge fysiske og økonomiske ressurser.
5. Alle samles for å bli enige om felles mål for bydelsutvikling.
6. Be om eksterne ressurser hvis det trengs.

Gjennom en slik styrkebasert prosess etableres ulike typer partnerskap med kommunen o.a. som gir beboerne innflytelse og mer kontroll over hvordan ulike ressurser brukes for å utvikle boområdene. Resultatene fra dette utviklingsarbeidet (1996-2000) beskrives som mangesidig. Noen av resultatene som trekkes fram er (Foot, 2012): Redusert kriminalitet og bekymringsmeldinger for barn, færre graviditeter hos tenåringsjenter, økt standard på boliger, økt tillit til politiet og lokale myndigheter. Utviklingsprosessene bidro til å endre de stigmatiserte bildene som var blitt skapt av boområdene. De nye formene for relasjonelle samtaler (dørstokk-samtaler, innbyggermøter o.a.) med beboerne bidro til å identifisere og utløse den indre drivkraften for å utvikle sine egne lokalsamfunn. Det siste tiåret er metoden tatt i bruk i en rekke land verden over og brukes på mange ulike problemstillinger lokalt. I Norge brukes den i lokalt folkehelsearbeid (Helsedirektoratet, 2018). Metoden har også fått kritikk for å være nyliberalistisk og for å opprettholde, snarere enn å utfordre, økonomisk og politisk makt, mens andre ser det som en radikal mulighet (Mathie et al., 2017).

Å komme dit at bydelen selv tar grep om lokalsamfunnet, skaper egen aktivitet og genuin atmosfære, kan være en måte å gjøre det på. Slik som bydelen Barking og Dagenham i London har fått til gjennom «EveryOne EveryDay» prosjektet (We are everyone, 2020). En stiftelse i bydelen driver et fysisk sted og en digital plattform for samhandling hver dag; enten det er å lage mat, spille, plante, snakke, lage eller utforske. Du kan melde deg om du vil ha noe å gjøre akkurat nå eller om du ønsker å planlegge noe for framtiden. Erfaringene fra prosjektet er (1) at beboerne opplever de lærer og utvikler seg, øker livskvaliteten og relasjonene til andre, (2) at stedet føles trygt, inviterende og positivt og (3) at tiltaket fremmer økt deltakelse.

Det å bygge relasjonell kapasitet lokalt er en tilnærming til å involvere beboere, knytte sterke relasjoner og fremme samskaping (Heimans & Timms, 2014). En slik prosessledelse må kunne håndtere og utvikle tillitsfulle menneskelige relasjoner på alle nivå. Det skjer gjennom kommunikasjon, atferd, samarbeid, prosesser og strukturer (Tomm, 1988; Ødegård & Bjørkly, 2020). Å bygge kapasitet for samskaping har mange dilemma og stiller krav til ledelse av ulike partnere. Det betinger nær relasjon mellom beboere, aktører og kommune-ansatt. I et individuelt perspektiv for kapasitetsbygging er målet å utnytte den enkeltes styrker med tanke på innflytelse (Arnstein, 1969; Faintain, 2009; Gaber, 2019; Prilleltensky, 2020). Det er makt over eget liv, personlig utvikling og positiv selvforståelse som individet oppnår ved å bruke og bygge opp kompetanse, ressurser og ferdigheter. Økt kapasitet forutsetter at også beboere tar ansvar, er motivert for å delta og at de involveres på en måte som gir dem medeierskap. Dette fordrer at den som fasiliterer evner å involvere seg på beboernes premisser og at de ser sin oppgave som å understøtte og utvikle beboerens motivasjon. Her er risikoen at det er de sterkeste som deltar (Agger & Andersen, 2018; Degn & Thomassen, 2017; Klausen et al., 2013). Hvis en beboer opplever at innspill ikke blir anvendt vil beboer i mindre grad være motivert til å ta ansvar ved senere anledning. Over tid kan beboer miste selvspekt og bli passiv klient uten tro på å kunne løse egne problemer (Faureholm, 1996).

Innen perspektivet relasjoner må kommunen utvikle en egen kapasitet til å involvere alle type beboere, bygge opp lyst og evne til medeierskap gjennom innflytelsesorienterte metoder. Tillit er avgjørende (Bryk & Schneider, 2003; Davy & Ågård, 2017; Spurkeland, 2017), holder folk sammen gjennom hensiktsmessige former for kommunikasjon, dialog og adferd, samarbeid og utvikling av prosesser (Isaacs, 1999; Tomm, 1988; Ødegård & Bjørkly, 2020). Kompleksitet og endringstakt gjør at prosessforståelse og relasjonelle ferdigheter blir stadig viktigere (Fikse, 2020). Å bygge kapasitet for samskaping krever sosial kompetanse; evnen til å lytte (Gjerde, 2010), sette seg inn i situasjoner (Isaacs, 1999; Schein, 2013), dele og bidra til at andre føler seg trygge (Schibbye & Løvlie, 2017) og det å lære seg og lære (Argyris, 1982; Senge, 1990).

Samskaping er nytt og komplekst i en nordisk kontekst og vil det virkelig utløse økt deltakelse? Leino og Puumala (2020) drøfter samskaping som metode og verktøy for å adressere sosial urettferdighet i byene. Tre eksperimenter i Finland viser at folk deltar for å føle seg som en del av samfunnet og tilhøre bydelen sin. Dersom samskaping skal fremme økt demokratisk deltakelse kan det forskyve maktbalansen innenfor blant annet byutvikling. En operasjonalisering må til for å oppfylle borgernes forventninger til og forståelse av deltakelse. Heimburg et al. (2021) hevder det er nødvendig å ta tak i hvem som deltar i samskaping, hvordan de deltar, og hvordan deltakelse påvirker resultatene. Og at inkluderende deltakelse i hverdagen, offentlige tjenester og demokrati er avgjørende for å oppnå aktivt medborgerskap og trivsel for alle. Forfatterne fronter viktigheten av at offentlige aktører må «jobbe med» heller enn «gjøre for» og anbefaler et rammeverk som bygger på prinsipper om å være borgerledet, relasjonsorientert, aktivbasert, stedbasert og inkluderingsfokuset.

Steen et al. (2018) stiller spørsmål til om optimismen rundt samskaping tildekker mulige fallgruver. Forfatterne beskriver sju potensielle farer; avvising av ansvar, sviktende ansvar, økende transaksjonskostnader, tap av demokrati, forsterkende ulikheter, implisitte krav og ødelagt velferdssystem. Forfatterne er opptatt av at de mørke sidene av samskaping settes på agendaen for forskning, slik at samskaping bli mer troverdig. De empiriske data som er tilgjengelige fokuserer på selve mulighetene i samskaping uten å dvele nok med avklaringer som må tas når mange parter skal involveres og samhandle. Det blir viktig å stille spørsmål om hvem som er med og hvem ikke, hvem har fordeler og hvem taper, hvordan fordeles makt, var det enighet om målene og er de oppfylt, hvilke tjenester dekkes og hvilke ikke, hvem har ansvar for manglende eller utilstrekkelige tjenester.

Samskaping viser altså ikke bare til relasjonen mellom kommune-ansatt og beboere, men også til samarbeid mellom lokalsamfunn og boligområder, støttegrupper, nabohep og deltakelse i politiske beslutningsprosesser (Krogstrup & Mortensen, 2017; Tortzen, 2020). Dialog og samhandling mellom kommune og et mer ansvarliggjort lokalsamfunn vil ha behov for koordinering og oppfølging. Digitale kanaler vil ikke kunne dekke opp behovet for fysiske møtepunkter og å bygge gode, varige og tillitsfulle relasjoner. Parkinson (2012) hevder at fysiske rom blir stadig mer viktig for demokratiske fellesskap. Det er også en rekke spørsmål som må besvares angående hvordan en arena for samspill utvikles; hvordan du inviterer og utfører vertskapsrollen, hvordan «VI-kulturen» praktiseres gjennom tydelige verdier, hvordan dagsorden settes for fellesaktiviteter og formidles åpent og lett tilgjengelig.

3 METODOLOGI

Forskningsspørsmålet i studien er; *Hvordan beskriver aktører på Nyhavna sine erfaringer med å delta i samskapende byutvikling?* I dette kapittelet vil jeg beskrive de metodologiske valgene jeg har tatt underveis i forskningsprosessen. Hvordan det valgte forskningsspørsmålet har dannet grunnlaget for valget av en kvalitativ tilnærming og det vitenskapsteoretisk ståstedet. Videre hvordan jeg har valgt datainnsamlingsmetode, gjennomført utvalg og rekruttering og reflektert rundt gjennomføringen av intervjuene. Deretter redegjør jeg for analyseprosessen. Til sist vil jeg gi min vurdering av egen forskerrolle og forforståelsen, før jeg til slutt kommer inn på studiens kvalitet og etiske betraktninger. Intensjonen min er å være åpen på alle mine valg og refleksjoner, for å gi leseren et innblikk hva jeg har gjort for å kvalitetssikre forskningen.

3.1 Kvalitativ metode

Bakgrunnen for studien er å forstå hva som får ulike aktører til å engasjere seg i bydelsutvikling. For å belyse dette har jeg valgt å bruke en kvalitativ tilnærming. I kvalitativ forskning kommer forsker tett på informantene, en nærhet som gir anledning til fordypping og å forstå deres situasjon. Kvalitative studier forholder seg til forståelse heller enn forklaring (Tjora, 2017). De er fortolkende med informantenes opplevelse og meningsdanning i fokus, og hvilke konsekvenser meningene har. I mitt arbeid søker jeg aktørenes beskrivelse av egen motivasjon knyttet til erfaringer rundt arrangementet Hendelser på Nyhavna (Trondheim Havn & Trondheim kommune, 2021). Kvalitative studier bygger på fleksibilitet og åpenhet (Thagaard, 2009). Det passet godt til mitt ønske om en utforskende inngang med åpne spørsmål, og å kunne tilpasse studien etter hva som kommer fram gjennom intervjuene.

3.1.1 Vitenskapsteoretisk ståsted

Jeg søker å forstå hva som driver folk til å handle, for å kunne tilrettelegge for at denne drivkraften kan utløses kollektivt. Studiens vitenskapsteoretiske ståsted er derfor fenomenologisk-hermeneutisk ut fra en forestilling om at økt deltakelse og handling ideelt sett kan gi mangfoldige, inkluderende og mer bærekraftige bydeler.

Fenomenologi handler om hvordan fenomener og situasjoner oppleves og framkommer i menneskets bevissthet (Husserl, 1962). Målet er å komme i kontakt med essensen av fenomenet. Det betyr å sette egen forforståelse i parentes, for å kunne gjøre fordomsfrie beskrivelser (Kvale & Brinkmann, 2009). Forfatterne hevder (s. 45) at innenfor kvalitativ forskning i dag refererer fenomenologi til: «*Et begrep som peker på en interesse for å forstå sosiale fenomener ut i fra aktørens egne perspektiver og beskrive verden slik den oppleves for deltakerne, ut fra den forståelsen at den virkelige virkeligheten er den mennesker oppfatter.*» I tråd med den fenomenologiske tilnærmingen har jeg i min studie fokus på deltakernes beskrivelse av egen motivasjon og deres opplevelse av muligheten det ga til deltakelse i bydelsutvikling. Jeg mener all forskning har grader av subjektivitet i seg, noe som bringer meg inn i hermeneutikken.

Hermeneutikk kan defineres som; «*læren om fortolkningen av tekster*» (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 69). Ved en hermeneutisk forståelsesramme forsøker forskeren å komme fram til gyldige fortolkninger og samtidig være oppmerksom på at resultatet av

analysen alltid vil avhengige av kontekst og de spørsmålene som stilles (Kvale & Brinkmann, 2009; Thagaard, 2009; Tjora, 2017). Ifølge Connelly (2010) ser hermeneutisk-fenomenologi på idéen om å sette sin forforståelse i parentes som urealistisk, fordi forforståelsen er en del av deg som person. Ved å innta et hermeneutisk-fenomenologisk ståsted vil resultatet av analyseprosessen være min tolkning. Det er fortsatt deltakernes opplevelser jeg skal ha tak i, men samtidig min forståelse av disse opplevelsene. Jeg innser at jeg som forsker har en aktiv rolle og en egen erfaring med fenomenet som kan påvirke fortolkningen, noe jeg kommer tilbake til senere i kapittel 3.5.1 om «Min rolle som forsker».

3.2 Datainnsamling, flerstegs fokusgruppeintervju

For å samle inn data i denne studien valgte jeg å gjennomføre flerstegs fokusgruppeintervjuer. I flerstegs fokusgruppeintervju vil forskere og deltakere i stor grad være felles om tolking av tema (Hummelvoll, 2010) og jeg ble inspirert av en slik metode for datainnsamling. Metoden benyttes i økende grad innen samfunns- og helsevitenskapelig forskning, spesielt innenfor aksjonsforskning. Flerstegs betyr at tilnærmet den samme fokusgruppen intervjues flere ganger over en tidsperiode (Hummelvoll, 2010). Selv om min studie ikke er aksjonsforskning ønsket jeg å samle gruppen to ganger for å kunne stille utdypende spørsmål fra funn i første intervju (vedlegg 1 og vedlegg 2).

Fokusgrupper er en kvalitativ metode hvor en gruppe mennesker samles, diskuterer og fokuserer på et eller flere tema (Wilkinson, 2004). Målet ifølge Puchta og Potter (2004) er å bringe fram deltakernes oppfatninger, følelser, holdninger og idéer om et utvalgt tema. Fokusgrupper kan (1) være utforskende innen et tema som er ukjent for forskeren (eksplorerende), (2) undersøke årsakssammenhenger (objektiv) eller (3) studere ulike fenomener (erfaring, mening og holdning). Det er en effektiv form for datagenerering fordi intervjudata samles fra flere deltakere samtidig og metoden er generelt mindre truende for deltakerne enn for eksempel dybdeintervju når oppfatninger, idéer og meninger skal diskuteres (Krueger & Casey, 2000). Meninger som oppstår i interaksjon mellom deltakerne kan bidra til å generere mer spontane svar enn mange andre former for kvalitativ datagenerering (Wibeck, 2011; Morgan, 1988). Fokusgrupper kan både gi individuelle data (utsagn), gruppedata (kollektiv mening) og interaksjonsdata (dialoger), noe som gir et mer levende datamateriale og spiller sammenhengene utsagnene er fremkommet i. Jeg brukte både gruppe og enkeltpersoner som fokus for analyse. Det oppsto også interaksjon og jeg har trukket fram dette «ballspillet» de imellom, i noen av sitatene.

Ifølge Threlfall (1999) er styrken ved fokusgrupper at metoden (1) belyser både direkte spørsmål og interaksjon som oppstår mellom deltakerne, (2) den krever mindre forberedelser, gir raskere resultat og god belysning av et gitt tema, (3) fleksibel og gir mulighet for å utforske bakenforliggende forhold (eksplorative data) og (4) gir informasjon om holdninger og erfaringer. Den samme forfatteren (1999) beskriver at de største ulempene ved metoden er (1) at den kan bli misbrukt og resultatene forvrent, (2) varierer fra forskerstyrt til ikke-styrende intervju, med fare for feilaktige slutninger og over/under analyserte resultater (3) resultatene kan ikke generaliseres siden dynamikken i gruppen avhenger av interaksjon mellom deltakerne på et gitt tidspunkt.

Gjennomføringen av fokusgruppene vil bli beskrevet i punkt 3.4.1, da gjennomføring av intervju inngår som en del av valgt analyseprosess som jeg nå kommer til.

3.3 Utvalg og rekruttering

En tverrfaglig fokusgruppe med aktører som hadde erfaring fra bydelsarrangementet Hendelser på Nyhavna ble sammensatt. Størrelsen på fokusgrupper varierer, og jeg valgte å lytte til anbefalinger (Hummelvoll, 2010; Wibeck, 2011) om å unngå grupperinger innad i gruppen. Med 5-8 deltakere ville jeg kunne beholde nærhet og øyekontakt med alle deltakerne. Forfatterne anbefalte også å bruke et utvalg som vurderes som hensiktsmessig, med tanke på kjønn, alder, erfaring og kompetanse («purposive sampling»). Målet med fokusgrupper er ikke statistisk representativitet (Threlfall, 1999), og jeg valgte å rekruttere følgende aktører som jeg visste var erfarne på sitt felt; næring/innovasjon, initiativtaker hendelser/forsker, utbygger/byplanlegger, kunstner, gründer og beboer/nabo i aldersspennet mellom 30-60 år. Jeg kontaktet alle på telefon og alle seks takket ja til invitasjonen. Jeg fulgte opp med informasjon om opplegget (vedlegg 3) på e-post og møteinnkalling. E-posten inneholdt infoskriv med beskrivelse av formål, at det var frivillig å delta, mulig å trekke seg fra opplegget og hvordan jeg skulle håndtere data. Informantene ble forespeilet to gruppemøter. Jeg ville ha muligheten til å kunne snakke med de en gang til, dersom jeg etter transkriberingen så at jeg trengte flere beskrivelser for å få utdypet temaene. Dessverre ble en av deltakerne forhindret på første intervju (barnepass) og kunne heller ikke delta på det andre intervjuet.

Jeg ville etablere en nøytral og avslappet arena og inviterte gruppen til Skipperkontoret på Nyhavna. Det er et lokale i en av de mange lagerbyggene på Nyhavna, som Bylivsprosjektet benytter til åpne møter, visninger og aktiviteter som er knyttet til bydelsutvikling på Nyhavna. Begge intervjuene ble gjennomført her, med litt servering. Alle samtaler ble tatt opp med diktafon. På første møtet ba jeg om de kunne godta betingelsene i infoskrivet. Alle signerte. Det viste seg å bli vanskelig å finne en dato for det siste gruppeintervjuet som passet alle. Tre stykker fra den opprinnelige gruppen bekreftet, men en av de ble syk og måtte ta korona-forholdsregler. Jeg gjennomførte intervjuet med de to som kom og intervjuet den tredje på telefon. Av hensyn til anonymitet ble utsagn fra begge samtaler merket som fokusgruppe 2. Frafall av to deltakere i det andre gruppeintervjuet gjorde samtalen mindre interaktiv, samtidig som det ga de to stemmene bedre plass. Telefonintervjuet med den tredje personen fikk naturlig nok en mer spørsmål og svar form. Begge disse intervjuene tilførte dybde til funnene fra første intervju.

3.4 Dataanalyse

Jeg ønsket å la de empiriske funnene definere veien videre med konseptualisering og ble nysgjerrig på Stegvis-deduktiv induktiv metode (SDI) (Tjora, 2017). Det er en kvalitativ analysemetode der man jobber fram en induktiv utvikling fra empiri til konsepter eller teorier, med deduktive trinnvise tilbakekoblinger. Målet med metoden er konseptutvikling (induktivt), til felles med Grounded Theory utviklet av Glaser og Strauss (1967) og Strauss og Corbin (1990) og kvalitetssikring (stegvis deduktivt). Jeg fulgte SDI-metodens trinn nøye. Først en induktiv prosess fra data mot teori med følgende seks trinn: generering av empiriske data, bearbeiding av rådata, koding med empirinære

koder, gruppering av koder, kodegrupper/ hovedtema og konsept (Tjora 2017). Deretter fulgte en deduktiv prosess med utsjekk/kvalitetssikring av de seks trinnene tilbake fra det teoretiske til det empiriske.

3.4.1 Gjennomføring og transkribering

De to første trinnene i SDI-metoden omfatter selve intervjuet (empiriske data), og transkriberingen (bearbeiding av rådata). Jeg utarbeidet en semi-strukturert intervjuguide hvor temaene jeg ønsket å ta opp var fastlagt i forkant, men rekkefølgen ble til underveis (Kvale & Brinkmann, 2009). Jeg hadde de fire hovedspørsmålene i hodet, så jeg lot gruppen snakke fritt og var nysgjerrig på hva de løftet fram av tema og erfaringer. Bakgrunnen for dette var et ønske om at deltakerne i større grad får formulere egne meninger og oppfatninger (Wilkinson, 2004). Postholm (2010) påpeker at fleksibilitet samtidig gir rom for at det kan tas opp temaer som ikke er planlagt på forhånd. Intervjuguiden inneholdt spørsmål om bakgrunnen for deltakelse, beskrive egen motivasjon, hvilke erfaringer de hadde gjort seg og hva de savnet (vedlegg 1). Intervjuguiden ble brukt mer som en retningsgiver for egen del, men gruppesamtalen var inntil flere av spørsmålene uten min føring. Jeg stilte noen spørsmål underveis for å lede gruppen inn på et nytt tema, eller jeg ba de utdype mer. Til det andre gruppeintervjuet utformet jeg utdypende spørsmål (vedlegg 2).

Det første intervjuet startet med en intro om tema og opplegg. Jeg hadde oppmodet om å ta med en gjenstand, som deltakerne kunne knytte til sitt forhold til Nyhavna. Dette var ment som et oppspill til introduksjonsrunden, og for å skape en litt annerledes og morsom start. Det var få som fanget opp dette, bare en hadde tatt med en bok med bilder fra prosjektet sitt som ble et produkt av første Hendelser på Nyhavna. Jeg startet med en sirkulær spørreform som de fortok ledelsen av selv. Før presentasjonsrunden var ferdig, var ballspillet mellom deltakerne i gang. Som Tjora (2017) beskriver hadde fokusgruppen en aktiviserende og mobiliserende effekt. Refleksjoner og erfaringer gikk fram og tilbake, som i et ballspill.

Deltakerne i gruppen ble inspirert av hverandre, de respekterte hverandre og jeg opplevde samtalen som selvgående med mye engasjement. Jeg stoppet samtalen da møtet nærmet seg to timer. Opptaket av samtalen var på 92 minutter. Det ble transkribert og skrevet ut så og si ordrett. Det ble laget en oppsummering av samtalen og temaene som ble diskutert. Denne ble sendt per e-post til gruppen med invitasjon til å melde tilbake, samtidig som alternative datoer for et neste møte ble lansert. Det kom ingen respons på oppsummeringen.

Det andre intervjuet ble gjennomført samme sted, i en avslappet setting med god tone. Jeg spurte først om de hadde noen innspill til oppsummeringen fra forrige møte. Det hadde de ikke, annet enn at det var imponerende å oppsummere alt så kortfattet. Til dette gruppeintervjuet hadde jeg formulert oppfølgende spørsmål i oppsummeringen. Slik at de kunne være forberedt. Den samme personen som sist, hadde lest oppgaven og reflektert over spørsmålene før møtet. Intervjuet fløt som en samtale mellom oss, der jeg selv var mer aktiv i å få belyst spørsmålene tilstrekkelig. Det samme gjorde jeg i telefonintervjuet. Samtalene varte henholdsvis 84 minutter og 48 minutter. Intervjuene ble så transkribert tilnærmet ordrett.

De sitatene jeg har benyttet i oppgaven valgte jeg å skrive på bokmål for å anonymisere deltakerne. Noe informasjon som for eksempel ironi, latter, stillhet, kan forsvinne i en slik omskriving (Kvale, 1997) og jeg valgte å inkludere dette i transkriberingen. Informantene ordla seg forskjellig. Noen var mer springende og lette etter ord, mens andre var veldig velformulerte. Jeg valgte å gi deltakerne fiktive navn; Irene, Gerda, Bernt, Frank og Kaia. Jeg tilstrebet å gjengi ord og stemninger (i parentes) så originalt som mulig.

Gruppedynamikken ble vurdert av to observatører som bra: «*En tverrfaglig sammensatt gruppe, som snakket godt sammen og ble inspirert av hverandres refleksjoner. De hadde en god tone seg imellom, respekterte hverandres perspektiver og alle kom til orde*». Selv teftet jeg både entusiasme, begeistring, humor, ironi, irritasjon og skepsis gjennom de to gruppeintervjuene. Dette er kommentert i teksten når det har vært viktig for å framheve innholdet i det som ble sagt. I skriveprosessen har det noen ganger vært vanskelig å vurdere hvorvidt det som ble uttrykt var gruppens syn/opplevelse eller én/noen deltakers oppfatning. I og med temaet var vidt og samtalen fløt på et heller generelt nivå, kan en del av forståelsen/tolkingen være farget av min oppfattelse og syn.

3.4.2 Analyseprosess med koding og utvikling av konsept

Så fulgte de fire neste fasene i SDI-metoden; koding med empirinære koder, gruppering av koder, kodegrupper/hovedtema og konsept. Jeg startet analysen av det transkriberte materialet med ambisjon om en ren induktiv empirinær koding. Jeg prøvde å legge bort egne oppfatninger for å kode med åpent sinn, så tett på «innfødte begreper» som mulig (Saldana, 2013, s. 7). Kodingen i SDI omtales innenfor Grounded Theory som «åpen koding» (Glaser & Strauss, 1967) og i Saldana som «eklektisk koding» (2013, s. 188). Jeg brukte de samme kodene for begge intervjuene, og samlet til sammen 174 empiriske koder. Jeg ville gjerne lære «håndverket» i metoden. I og med datamaterialet mitt var overkommelig valgte jeg å gjennomføre prosessen manuelt, ikke ved hjelp av dataprogram.

Jeg hadde en tendens til å sortere kodene i tema fra første start. Derfor gikk jeg gjennom materialet i flere runder for å tvinge meg til å holde fokus på og søke etter en ren empirinær koding. Jeg valgte likevel å kode etter fire farger som sa noe om hva den empirinære koden handlet om; mangfold/nettverk, kunnskap/ekspert, initiativrik/påvirke, følelser/tilhørighet. Det gjorde at jeg fikk litt mer distanse til stoffet og tvang meg til å gjengi empirisk tekst og ikke tematisere den, men likevel starte en første sortering. Det var litt overveldende da jeg opplevde at jeg mista grepet på fortellingen fra intervjuene.

Det neste trinnet ble å gruppere kodene og redusere kompleksiteten. Jeg hadde temaene for problemstillingen for studien; aktørers motivasjon, erfaring fra Hendelser, hvordan samskape bydelsutvikling, i bakhodet mens jeg jobbet med det litt overveldende materialet. Dette krevde også flere runder, og jeg reduserte omfanget til 74 kodegrupper. Jeg gikk så tilbake til intervjuene for å se etter empirisk-analytiske referansepunkter som trigget analytiske idéer (Tjora, 2017). Det bidro til at jeg så en tydeligere struktur og landet på 6 kodegrupper. Disse var hovedsakelig tuftet på ord som deltakerne hadde brukt; innsiden ut, smittende synlig, kraftanstrengelse, mangfold, rom for hendelser og Nyhavna lokomotivet.

Den empirinære kodingen ble så etterfulgt med utvikling og diskusjon av konsepter. Ved hjelp av de seks kodegruppene jobbet jeg fram hovedstrukturen for oppgaven. De seks kodegruppene ble etter det redusert til tre analytiske konsepter for oppgaven. Disse omhandlet; egeninteresse og personlig gevinst, spektakulære og samlende opplevelser, konflikter som kilde til utvikling og nye samarbeid. Kaoset jeg hadde stått i tidligere i prosessen formet seg plutselig. Brikkene falt på plass i en struktur for oppgaven med tre temaer som det kjentes riktig å forfølge.

På bakgrunn av dette beskrev jeg kort funnene mine. Jeg stilte spørsmål til hva er det egentlig funnene mine handler om? Hva er fenomenet eller problemet her og finnes det relevante teorier? På basis av dette og etter noen runder med utprøving og forkasting, utledet jeg de endelige forskningsspørsmålene:

- (1) Hva fremmer motivasjon hos aktører i samskapende byutvikling?
- (2) Hva utløser deltakelse og handling i samskapende byutvikling?

Så startet hovedarbeidet med å finne teorier som kunne benyttes. Og jeg måtte igjen gå tilbake i kodingen for å sjekke kodegrupper og kodelstrukturert empiri, kvalitetskontrollere og finjustere temaene.

Jeg passet på at temaene var forankret i det empiriske datamaterialet, samtidig som problemstillingen skulle besvares med relevante teorier. Jeg vurderte og prøvde først ut en firefeltmodell for å besvare problemstillingen, men forkastet denne. Jeg innså også utover skriveprosessen at datamaterialet mitt var noe begrenset innenfor forskningsspørsmål 2; hva utløser deltakelse og handling i samskapende byutvikling? Den delen er derfor noe mer teoribasert og observerende enn empiribasert.

Ytterligere mindre justeringer av hovedtema ble foretatt gjennom skriveprosessen. I presentasjonen av funnene har jeg vært opptatt av å få med alle deltakernes stemmer innenfor hvert av temaene, likedan sitater fra begge fokusgruppeintervjuene.

Gjennom SDI-analysen ble studiens funn:

- 1) «Å få utvikle seg selv»
- 2) «Å få skape genuine opplevelser sammen»
- 3) «Å få mulighet til å bidra og å delta i bydelsutviklingen»

3.5 Forforståelse, kvalitet og forskningsetikk

Viktige krav til forskning er knyttet til transparens og refleksjon (Tjora, 2017). Hvordan er undersøkelsene gjennomført og hvor godt er valgene som er tatt underveis formidlet? Slik at leser selv kan vurdere forskningens kvalitet. Dette krever at jeg som forsker jobber systematisk og er åpen om valg og endringer som er gjort underveis. Og at jeg reflekterer over egen tolkning av data (Alvesson & Sköldberg, 2009). Hva er det med min bakgrunn og erfaring som kan påvirke tolkingen? Informantene må også ivaretas på en god måte, både gjennom forutsigbarhet og anonymitet.

3.5.1 Min rolle som forsker

Jeg valgte tema av egeninteresse. Jeg er selv en «innsider» (Howitt, 2013) og jobber med bydelsutvikling, medvirkning og kommunikasjon. Jeg kjenner derfor praksisfeltet i

kommunal sektor godt og vet at brukerne av kommunens tjenester kan oppleve motløshet i møtet med oss. Både å finne fram, forstå hva som skjer når og hvordan kunne medvirke.

Med en slik bakgrunn og et praksisfelt under utvikling, kan det, som Alvesson og Sköldbberg (2009) peker på, påvirke tolkingen av data. Med dette som bakteppe, ville jeg å gå inn i arbeidet uten å fronte egen kunnskap og erfaringer. Jeg valgte å være tilbakeholden, nærmest naiv (Tjora, 2017) i møtet med deltakerne. Jeg ville lytte og ta utgangspunkt i deres erfaringer, ikke dele mine (Gjerde, 2010). Det kan være vanskelig noen ganger. I starten opplevde jeg at den som snakket forventet en respons fra meg. Problemet med bare å lytte er jamfør Hargie og Dickson (2004) at den som snakker har et behov for tilbakemelding fra lytter. Jeg følte meg unnnvikende, men det gikk over og deltakerne samtalte med hverandre.

I fokusgruppeintervju kan det være vanskelig å fange opp alt som skjer i gruppen. I henhold til Krueger (1998) er analysen av fokusgrupper krevende, spesielt å skille hva deltakerne sier og hva som er forskerens egen oppfatning. Hummelvoll (2010) anbefaler en avansert sekretærfunksjon for analysen og for kommunikativ validering gjennom prosessen. Jeg ønsket å lytte til det som ble sagt, ha øyekontakt og vise interesse (Kvalsund, 2006) for det deltakerne delte, og gjorde en avtale med veileder om å følge med og bistå meg om det oppstod noe i gruppedynamikken som krevde bistand. Gruppen var liten, temaet ikke spesielt sensitivt og deltakerne samspilte godt. Jeg hadde både veileder og en forsker i intervjuene som jeg har fått vurderinger fra og diskutert med i etterkant.

Tjora (2017) beskriver at mange kan bli grepet av en form for panikk for at dataene ikke er interessante og at empirien ikke viser en klar analytisk retning. Og at det kan være fristende å konkludere raskt. Jeg kjenner meg igjen i dette og måtte gå i meg selv for å tåle å stå i kaos i kodeprosessen og som Glaser (1999, s. 838) sier; «*ikke konkludere for tidlig, takle forvirring og påfølgende tilbakeslag.*» Jeg var urolig for at jeg begynte å manøvrere for tidlig mot utvalgte teorier. I ettertid ser jeg at SDI-metodens abduktive tilnærming åpner for teorier og perspektiver i forkant og/eller i løpet av forskningsprosessen (Tjora, 2017).

I selve skriveprosessen har tolkingen og hvordan jeg påvirker den vært et tilbakevendende tema. Med erfaringer fra praksisfeltet kan det være lett å la egne erfaringer farge forståelse og tolking, og søke bekreftelse på egne oppfatninger om hva som behøves for å redusere forskjellene i samfunnet, få tilbake fellesskapet og gjøre møtet med offentlige instanser til en mer positiv opplevelse. Jeg har derfor lest mye litteratur, lyttet til relevante podkaster og «TED talks», fulgt digitale seminarer, diskutert med veileder og kolleger, tatt med ny innsikt og observert praksis med andre øyne for å utfordre mitt eget tankegods.

3.5.2 Studiens kvalitet

Pålitelighet, gyldighet og overførbarhet er kriterier for å vurdere kvaliteten på kvalitativ forskning (Kvale & Brinkmann, 2009; Thagaard, 2009; Tjora, 2017).

Pålitelighet handler i kvalitativ forskning om intern logikk eller sammenheng gjennom hele forskningsprosjektet, noe SDI-modellen underbygger med sine krav til datagenerering, kriterier for utvikling av analysen og hvordan teorier gjøres relevante (Tjora, 2017). Det er diskutert hvorvidt en fokusgruppeundersøkelse er pålitelig og troverdig. Det innebærer at forskere, uavhengig av hverandre, skal komme fram til samme resultat når de studerer et gitt materiale, dvs at analysen må være verifiserbar (Krueger, 1998). Kritisk subjektivitet er derfor viktig. En vanlig feilkilde er press mot konsensus i gruppen, at resultat og konklusjon gjenkjennes og hvordan ny kunnskap kan brukes til å forbedre forhold som er studert. Jeg ser at kvaliteten ligger i datainnhenting og analysen; om å moderere godt, stille de rette spørsmålene, kode uten egne føringer og ikke generalisere. Jeg har i arbeidet mitt vært opptatt av at det empiriske materialet skal kjennes igjen i både beskrivelser og gjenkjennbare begreper eller ordbruk. Jeg har forsøkt å være åpen om subjektive aspekter som kan ha påvirket datainnsamlingen eller tolkningen, som mine verdier, antakelser og bakgrunn. Dette er reflektert i kapitlene «dataanalyse» (3.4) og «min rolle som forsker» (3.5.1). I stedet for å forsøke å være en objektiv part, etterstreber jeg å være objektiv om min subjektivitet (Kvale & Brinkmann, 2009).

Gyldighet handler om at det må være en logisk sammenheng mellom prosjektets utforming og funn, og spørsmålene som man søker finne svar på (Tjora, 2017). I fortolkningen min har jeg etterstrebet å teste mine tolkninger og funn med forskere og kolleger for å sikre en kommunikativ gyldighet (Kvale, 1997). Vil mine funn representere forbedring for andre enn meg selv og mitt daglige arbeid? Deltakerne i mitt arbeid er profesjonelle aktører, og uttrykte at engasjement for byutvikling betinger en profesjonell egeninteresse. En beboer/nabo representant manglet, da deltakeren måtte melde avbud. Så dette segmentet ble bare delvis dekket, da det viste seg at en av deltakerne også var nabo til Nyhavna. Fokusgruppen representerte slik sett de ressurssterke aktørene som har en sterk interesse for byutvikling. Beboere uten byfaglig kompetanse kan nok oppleve byutvikling som krevende å kunne påvirke, og det hadde styrket studien med noe større representasjon fra dette segmentet. Jeg mener likevel funnene ville vært de samme, men mer nyansert.

Overførbarhet handler om hvilken relevans og presisjon studien har utover de enheter som faktisk er undersøkt, og det sier noe om hvor overførbare funnene er for andre (Tjora, 2017). Har studien betydning lokalt på praksisfeltet? Jeg mener studien min kan belyse noen implikasjoner for praksis ved å bygge kapasitet for mer samskaping innen tema bydelsutvikling. Studien bidra med innsikt i aktørene på Nyhavna sine erfaringer og motivasjoner og hva de forventer fra kommunen for å få til mer samskapende bydelsutvikling. Hvordan, når og hvor mye er sentrale spørsmål. Relasjonelle ferdigheter blir kanskje vel så viktig som byplanfaglige når gode prosesser skal fasiliteres for å finne de gode og omforente løsningene. Det å bygge sterke lokale fellesskap hvor alle er velkomne til å delta og ta mer eierskap til utviklingen av eget lokalsamfunn kan bli en sentral samfunnsoppgave framover. En prosessledelse som utløser lokalbefolkningens motivasjon for å engasjere seg og delta, er praksiskunnskap som kan overføres til andre bydeler enn den som er undersøkt.

3.5.3 Forskningsetikk

Etikk er et viktig aspekt på tvers av forskningsfelt, og en sentral del av en forskers arbeide. Studien er meldt inn og tilrådd av Norsk senter for forskningsdata (NSD,

referansenummer 308619, vedlegg 4). Et viktig forskningsetisk prinsipp ved fremstilling av resultater er at identitet ikke skal avsløres. Det er likevel nødvendig med bekreftelse på at informanter opplever seg som aktive og kompetente bidragsyttere. For kunnskapsdannelse må de kunne gjenkjenne egne og andres begreper, spissformulerte utsagn og verbale bilder (NESH, 2021).

Informasjon og samtykke ble håndtert på følgende måte: Jeg kontaktet seks tverrfaglig utvalgte aktører på Nyhavna for å høre om de kunne tenke seg på frivillig basis å delta i min studie. I telefonsamtaler med dem, bekreftet samtlige spurte at de ønsket å delta. Det fikk så tilsendt informasjon på e-post om studien, hvordan opplysninger skulle bli behandlet og at de hadde en åpen rett til å trekke seg (vedlegg 3). Det ble også informert muntlig om dette på første gruppeintervju, hvor også signert samtykke ble samlet inn. Jeg gjennomførte ikke systematisk debrief etter intervjuene, men det ble orientert muntlig om veien videre etter begge gruppeintervjuene. Etter første intervju ble det sendt ut skriftlig referat og informasjon om neste intervju. Uoppfordret kom det tilbakemeldinger fra flere av deltakerne om at dette var interessant å være med på. Det ble også poengtert at formatet med mindre refleksjonsgrupper fungerte godt og burde benyttes framfor samlinger med store grupper, slik det ofte praktiseres «in real life».

Konfidensialitet og anonymitet er ivaretatt gjennom at identifiserbare elementer i datainnhenting ble behandlet i tråd med godkjenningen fra NSD. Dataene ble lagret og oppbevart lokalt på data beskyttet med passord. Lydopptakene fra intervjuene ble slettet etter transkribering. Deltakerne ble anonymisert ved at jeg gjorde dem dialekt-nøytrale og ga dem fiktive navn. I publiseringen av sitater har spissformuleringer som kunne være gjenkjennbare utenfor fokusgruppen fått en annen ordlyd. Likevel uten at det endret meningsinnholdet.

4 PRESENTASJON AV FUNN

Denne studien handler om hva som får lokale aktører på Nyhavna til å engasjere seg i et industriområde som skal omdannes til en sentrumsbydel. Deltakerne i studien er en innovatør, en gründer, en bybygger, en forsker, og en kunstner. I tillegg bor en av de i nabolaget. De har alle sitt arbeidssted på Nyhavna, kjenner bydelen, og har erfaring fra bydelsarrangementet Hendelser på Nyhavna. I dette kapittelet vil jeg presentere funnene som ble analysert fram gjennom SDI-metoden. Tre fremtredende temaer belyser problemstillingen: «Hvordan beskriver aktører på Nyhavna sine erfaringer med å delta i samskapende byutvikling?» Temaene ble:

- 1) «Å få utvikle seg selv»
- 2) «Å få skape genuine opplevelser sammen»
- 3) «Å få mulighet til å bidra og å delta i bydelsutviklingen»

Med disse temaene ønsker jeg å formidle helheten i deltakernes erfaringer og refleksjoner fra Hendelser på Nyhavna. De forteller om flere aspekter ved deltakelse i bydelsutvikling; om sine indre drivere for å engasjere seg, om hva som ødelegger lysten til å engasjere seg, om fellesskap og sterke opplevelser. De snakker også om ønsker og bekymringer for videre utvikling av Nyhavna. Vil de få muligheten til å være med å påvirke, og skape noe unikt sammen? Deltakerne uttrykte et stort ønske om et mangfoldig og medvirkende miljø på Nyhavna også i framtiden, samtidig som flere var tvilende til at det var mulig å få til.

I den følgende presentasjonen bruker jeg uttrykk som «deltakerne», «flere deltakere» eller «en deltaker». Hensikten her er ikke å kvantifisere funnene, men heller vise grad av felles mening i gruppen (styrke og konsistens). Deltakerne har fått pseudonymene Gerda, Irene, Kaia, Bernt og Frank for å ivareta deres anonymitet. En av de hadde i tillegg rollen som beboer i og med hen bodde i umiddelbar nærhet. Jeg har valgt å bruke kursiv for å fremheve deltakernes egne ord, både i tekst og ved lengre sitat. Dette for å få fram deres stemme tydeligere. Sitatene er merket med pseudonym og om det er hentet fra fokusgruppesamtale en eller to (FG 1, FG 2).

4.1 Å få utvikle seg selv

Dette funnet handler om at flere deltakere var opptatt av (1) personlig vekst og (2) behovet for å bli sett og verdsatt. Egeninteressen handlet om at det måtte oppleves som lystbetont å engasjere seg i bydelsutvikling på Nyhavna og at de fikk brukt egenskapene sine. Samtidig savnet de møtesteder for relasjonsbygging, og at et sosialt miljø var viktig for tilbakemelding og anerkjennelse.

4.1.1 Personlig vekst

Det som deltakerne beskrev som motiverende og ga de lyst til å delta var å få anledning til å bruke egne ressurser og føle at de kunne bidra. Også det å skape noe sammen og være en del av gjengen på Nyhavna ga både glede og personlig vekst. De fikk noe tilbake av å delta eller å ta initiativ. Disse tre sitatene fra fokusgruppe én illustrerer at

det å kunne være en kraft i bydelsutvikling var viktig for flere av deltakerne, som alle har sin virksomhet på Nyhavna: «Har utfordret flere byrom tidligere, og bruken av dem. Dette er en gylden mulighet til å utvikle det kuleste området», sa Irene. Frank omtalte seg som «en av initiativtakerne av Hendelser på Nyhavna i 2016», mens Gerda hadde lyst til «å være del av den kreative kraften som oppstår og mulighetene etterpå.» De snakket om at et så urbant og røft industriområde hadde potensial for å bli en bydel de gjerne ville være med å utvikle. Det å ta initiativ, bidra med egne ressurser, skape noe sammen, bli lagt merke til er tema som går igjen.

Deltakerne snakket om at det å gjøre ting sammen handler om å få bruke egen kunnskap og egne erfaringer for å skape unike bydeler, med god kvalitet. En av deltakerne praktiserte faget sitt helt ut; *making is thinking* både profesjonelt og privat. Sitatene fra fokusgruppe én under illustrerer ønsket om å bidra med kunnskap og hvilke synergier det å gjøre ting sammen kan gi: «Vi vil gjerne være med å ha meninger om Nyhavna. Så viktig at det blir bra - en naturlig del av byen, ikke et generisk utbyggingsområde. Det handler ikke bare om arkitektur og byggeprosjekter, men om innhold» (Bernt). «Det var veldig bra da vi bygde stillas. Lokale foretak, byggere, håndverkere hengte seg på. Det praktiske var forenende» (Frank).

En av deltakerne snakket om behovet for å være en del av gjengen og at det ikke er så enkelt på Nyhavna hvor det ikke er noen felles møtepunkter. Og at det å treffe andre og bli kjent gir både ny kunnskap og impulser: «Alle møter har en kulturell verdi. Den ser slik ut - og den ser slik ut. Vi ser hverandre. Vi er en gjeng». Nyhavna er fortsatt et arbeidssted med svært få beboere. Det å fortsatt kunne ha tilgang til et rimelig verksted-lokale ble omtalt som viktig for mange av kulturaktørene som holder til her. Det er flere hundre av de, så det litt hemmelige og usynlige indre livet i bydelen forteller ikke utad hvilket frodig kulturliv som holder til her. De beskrev hvordan mangfoldet og kvalitetene gir bydelen identitet og at det kan bety mye for folk som skal bosette seg her i framtiden. Deltakerne snakket om at usikkerheten rundt bydelens videre utvikling gjorde at mange av kulturaktørene var usikre på framtiden her. For én deltaker er egen kunst et produkt av Nyhavna, som Kaia sa i fokusgruppe én: «Idéen bak dette prosjektet og det meste jeg driver med er hvordan mennesker former og formes av miljøet de lever i.»

I det andre fokusgruppeintervjuet kom det fram at lysten til å engasjere seg knyttes til egeninteresse og personlig gevinst. En deltaker gikk rett på sak: «Engasjerer man seg som innbygger, gjør man det? Et av de spørsmålene jeg har båret på. Jeg tviler på det.» Dette reflekterer at byutvikling er komplisert for mange, tar lang tid og at gruppen består av aktører hvor en faglig interesse ser ut til å være den viktigste drivkraften, jamfør interaksjonen under:

Jeg tenker at man kanskje må ha egeninteresse for å bli motivert.. helst skal man se at det har langtidseffekt. At man engasjerer seg så mye at det faktisk har noen påvirkning. Slik at det ikke blir en skinnprosess. (Frank) Tror akkurat det samme. At det er noe for deg selv i det. Det tror jeg er viktig. At du gjennom personlige investeringer får ting til å skje - at du slik får noe tilbake. (Kaia)

En av deltakerne refererte til at *entreprenørene* og de som *investerer penger* må ha økonomi i prosjektene sine. De vil ha tilbakebetalt sin investering, noe som vil skje raskere enn for en kunstner som er *prosessuell*. Det samme gjelder for dem som bare engasjerer seg som *innbygger/beboer*. Da forstår man at det kan ta tid før ting utvikler

seg. Like gjerne som dem som investerer penger, vil disse se en *gevinst* av å engasjere seg. Som ikke-faglig beboer må man være tøff (psykisk trygg) for å fronte og kjempe for det som er viktig for nabolaget.

4.1.2 Behov for å bli sett og verdsatt

Flere av deltakerne beskrev også opplevelser som hemmer lysten til å engasjere seg og delta. Det handlet om følelsen av å ikke bli sett eller hørt og at det derfor ikke nytter å engasjere seg. Også uklare roller og ansvar for felles prosesser kunne forsterke opplevelsen av at det ikke nytter. Et av momentene som ble gjentatt var viktigheten av å bli *sett og verdsatt*. At dette handler om å bli kjent med andre, hvem de er og hva de kan. Rett og slett en måte å vokse på og være del av noe større enn seg selv. Hvis ingen er interessert i hvem du er eller hva du kan bidra med, svekkes lysten til å engasjere seg. Én av deltakerne sa det slik:

Liker egentlig å (heh) holde på for meg selv, men det er noe med å stå i relasjonen med noen. Det at - det du driver med er det tross alt noen som ser. At det er noen sånne berøringspunkter som løfter det du gjør. At det faktisk blir noe av det - altså (eh) tror ensomhet kan hemme. (Kaia, FG 2)

Følelsen av å bli lurt er et annet eksempel. En deltaker delte sine erfaringer med å engasjere seg som beboer og sa at: Ønsker man å bidra med frivillig innsats og by på egen kompetanse, så vil man bli hørt. Beboere kan oppleve at de bruker *mye tid og ressurser*, for så å erfare at *innspill ikke blir tatt videre*. Eller at det ikke finnes noen plan for å ta vare på de innspill som er gitt. Å føle seg lurt er en ubehagelig følelse som ødelegger lysten til å stille opp igjen. Det må være en *gevinst* ved å bidra, som Frank sa:

Ideelt skal man som innbygger engasjere seg. Jeg er kommunen. Jeg er den som kan forme framtiden. Systemet er som det er, kjenner ikke at man er del av det. Tror man må ha en gevinst for å bidra... Ingen handler bare for alles beste. Eller - hva? (Frank, FG 2)

Noen deltakere uttrykte det som frustrerende når man ser hvilket *potensiale* Nyhavna har som ny bydel, men ikke er i posisjon til å *ta den ballen*. Manglende *ambisjoner, retning og framdrift* kan få folk til å miste troa og være vitne til at den fantastiske muligheten *glipper*. Bernt var opptatt av denne framdriften og at det skjer noe:

Det som kan være krevende er hvis ting tar for lang tid.. Prosjektet Nyhavna må ha en eier som viser en vilje til å gjøre noe med disse tingene. Det med ansvarsforhold og framdriften knytta til de store avklaringene. Tror det er viktig at det skjer noe. (Bernt, FG 2)

Deltakerne snakket også om at det finnes en *redsel* blant kulturaktørene på Nyhavna. Mange har hatt arbeidssted på Nyhavna i flere tiår, de har *lav leie* og lever bra med at det er få folk i nærheten. Samtidig som de fortsatt ønsker å drive sitt virke på Nyhavna, vil de være *med* i endringen som skal skje. *Forandring er alltid litt krevende*. De vet at det er en utfordring virkelig å kunne fortsette som før. Disse avklaringene drar ut i tid. Frank (FG 1) beskrev det slik: «*Vi vil være med - samtidig er det ganske bra som det er nå. Vi har (latter) store billige lokaler*». Flere av deltakerne påpekte at kulturaktørene må være mer *realistisk* i forhold til *endringene* som vil komme og at det *ikke vil være mulig* å fortsette som nå.

4.2 Å få skape genuine opplevelser sammen

Dette funnet handler om hva deltakerne mente var grunnen til at Hendelser på Nyhavna ble en slik sterk opplevelse for involverte og besøkende. Utslagsgivende var (1) Spektakulære opplevelser begeistrer og at (2) Rom for ulike hendelser trengs. Det spektakulære handler om uventede, sterke opplevelser knyttet til kunstutøvelse i fysiske byrom. Og at dette ble iscenesatt av lokale krefter. Det andre temaet handler om mulighetene Nyhavna har for å skape slike hendelser sammen.

4.2.1 Spektakulære opplevelser begeistrer

Deltakerne delte med begeistring sine erfaringer og tanker om Hendelser på Nyhavna. Alle var overrasket over følelsene Hendelser utløste i skjæringspunktet mellom utøvende artister i en «død» og lukket bydel uten felles steder å være. Det oppstod fra bredden i mangfoldet på Nyhavna og skjedde der og da. Kaia mente at slike typer «*smittende spektakulære hendelser fører konkret med seg frukter der og da fordi det skjer der og da. Når det skjer noe, så skjer det noe!*» Det har mange *ringvirkninger* fordi det har utspring i aktivitet som allerede er her. En annen deltaker sa det skapte oppmerksomhet, folk fikk et forhold til Nyhavna. Det *skapte tilhørighet* både for de som er her og de som aldri har vært her før. Det som var spesielt, var også forankringen og bredden Hendelser fikk. Det ga *legitimitet*. Interaksjonen i fokusgruppe én under, illustrerer undringen over det smittende elementet ved Hendelser:

Det er viktig å få tyngde på det slik at det blir hørt og sett, at kommunen og folk legger merke til det... må ha noen store greier (som Cirka Teaters ute-forestilling). Så når det begynner å røre seg - er stort nok til å bli sett. (Kaia) (latter og iver) Ja, eller Pekka Stokke med sine lyssetninger! Noe med at det er spektakulært. Det er nå min mening - det er nokså viktig! (Frank) Jeg er helt sikker på det! (Kaia)

Hva skjedde egentlig? Deltakerne ble svar skyldig. Slike hendelser gir en mulighet til å ta initiativ og påvirke. En av deltakerne forteller hvor *kult* det var når noen få personer startet med å bygge installasjoner ute ved Fyringsbunkeren og på Strandveikaia. De fikk mye *oppmerksomhet* over noen uker. Folk ble nysgjerrige og ville bli med. Det ble en *fin erfaring* at en *liten gruppe* kan skape så *stort engasjement* og fikk ballen til å rulle. Engasjementet *ble forankret blant mange* og bidro til legitimiteten. Det var ikke gitt at arrangementet skulle bli vellykket, noe Kaia illustrerer i fokusgruppe én:

Det som slo meg - mulig jeg husker feil.. Fikk med meg her og der at stemningen var noe laber. Det var noen hovedpersoner og mange som ikke visste hva som skulle skje. Så plutselig to uker før - PZZZZT kjempeeksplisjon. (latter) Jeg vil være med, jeg vil være med.

Temaet for Hendelser; *Innsiden ut*, ble ifølge deltakerne opplevd som en *ekte og legitim* opplevelse av Nyhavna. Det virket ikke som om noen forsto hva som egentlig skjedde, og at alle, både utøvere og arrangører, ble overrasket over det brede engasjementet som ble utløst. Plutselig skjønnte mange at det kom til å skje noe stort, kastet seg rundt og ble med. Innsiden av Nyhavna ble synlig utad, som Gerda (FG 1) sa; «*Fantastisk å se hvordan en død bydel våkner til på en slik dag. Å få sett - snakk om å vise innsiden ut, å få se og komme inn.*»

Arrangementet Hendelser ble et uttrykk for Nyhavna. Cirka Teater holder til her, og bød på seg selv og sin kunstform. Så hvis stedet engasjerer seg, bør jo teateret være med,

mente en av deltakerne. Så er det dette med å få til *legitimitet* for hele området. Overgangen fra at noen få initiativtakere holdt på, til at bredden av aktører mobiliserte, *samlet mye engasjement* som bidro til den *magiske opplevelsen*. Gerda (FG 1) beskrev det slik:

Jeg føler det blir veldig ekte. Fordi kvalitetene er her allerede. Engasjementet ligger der.. Det er ikke bare å lage en slik type Hendelse... Du vil ikke klare å skape den samme genuiniteten uten at de lokale kreftene er på.

Deltakerne var opptatt av at det var viktig å sørge for at Hendelser på Nyhavna betyr noe framover da det har *utspring i aktivitet som allerede er her*. I et byutviklingsperspektiv er dette eksempel på *område-modning*. Nyhavna er i endring, noen av aktørene er kanskje mot den endringen, men mange av de som holder til på Nyhavna ønsker å *påvirke* det som skal skje framover.

4.2.2 Rom for ulike hendelser trengs

Deltakerne fortalte om at noen få tok initiativ, og at det som skjedde ble stort og samlet mange. Det som er spesielt for Nyhavna er Trondheim Havn som største grunneier, og at de var positive til initiativet og til at bydelen åpnet opp for utadvendte aktiviteter og byens befolkning. De ga nettopp det mulighetsrommet som aktørene på Nyhavna trengte. I tillegg var det behov for stimuli som kunne bidra til å utløse mangfoldet. For å få til magiske og inspirerende opplevelser trengs byrom som kan utløse kreativitet, iscenesettelse og utøvelse.

Det ble poengtert at en positiv grunneier som stiller areal til disposisjon og bidrar noe økonomisk var viktig for at Hendelser kunne gjennomføres. Det ga klarsignal om at *her er det mulig å gjøre noe*, her er et *mulighetsrom*. Aksen langs krigsminnene Dora, Fyringsbunkeren og Strandveikaia ble «lekegrinda» for arrangementet og ga muligheter for utfoldelse. I løpet av en dag *eksploberte* folkelivet på Nyhavna. Flere deltakere var også opptatt av at noen av aktivitetene under Hendelser burde bli *mer varige* enn at det skjer kun den dagen. Skal det bli mer folkeliv på Nyhavna en hverdag, trengs noen åpne tilbud hvor *folk kan møtes*. I dag er her *dødt og skummelt*. Irene (FG 1) uttrykte det slik: «*Tror for å få attraktiv plass å arbeide må det komme flere aktiviteter, holder ikke med en, men flere sammen.. Tror det er viktig at det er - gjelder både næring-kultur-andre aktører - utadvendte aktiviteter.*»

I en bydel som skal utvikles over lang tid (flere 10-år) kan man prøve ut *midlertidige tiltak* og aktiviteter før nye fysiske grep tas. Det gir en unik anledning til både å inkludere profesjonelle aktører og beboere, i dette tilfellet naboer. Slik *midlertidighet* slipper til idéer, både små og store. Noe som gjør det være lettere for folk å stille opp og gjøre noe sammen. Da det ikke ble Hendelser i 2020 tok en av kunstnerne på Nyhavna initiativ til sitt eget prosjekt, fikk med bistand fra bylivsprosjektet anlagt en blomsterbed full av solsikker. Gerda (FG 1) uttrykte at hun: «*Blir glad hver gang jeg kjører forbi (latter). Så enkelt. Det putter et lite smil på munnen min. Det viser hvor enkle grep som skal til for å gjøre noe positivt med en bydel; litt jord og noen solsikkefrø liksom.*»

Deltakerne presiserte at *stimuli* var helt avgjørende for å få til aktivitet. De som stiller opp med frivillig ubetalt innsats trenger ikke bare lerret, men også maling. Kommunen

bidro med «*små-midler*», nok til å få i gang aktivitet. Kunstnere kan jo ikke gjøre alt *gratis*. I likhet med selve arrangementet Hendelser krever midlertidige fysiske tiltak som gatebelysning og trivselstiltak utendørs både økonomi og planlegging.

4.3 Å få mulighet til å bidra og å delta i bydelsutviklingen

Dette funnet handler om spørsmålet som engasjerte deltakerne mest, nemlig hva som skulle skje videre og hvor ansvaret for videre utvikling var plassert. Deltakerne var opptatt av at (1) det var avgjørende å ta vare på mangfoldet som allerede var her og de (2) etterlyste dialog og åpne møtesteder for å kunne delta og bidra. De opplevde at vanskelige spørsmål ikke ble tatt tak i, og at det over tid skapte mistenksomhet og uro blant aktørene i bydelen. De lurte på hvordan en bærekraftig utvikling skulle sikres, og flere deltakere var bekymret for å miste sine *rimelige verksteder*. Videre at Nyhavna skulle ende opp som en *gentrifisert bydel* med et lite mangfold av boliger og få kulturaktører.

4.3.1 Avgjørende å ta vare på mangfoldet

Deltakerne var opptatt av de uløste spørsmålene som skaper konflikter i området. En slags kommers- versus kulturkamp. Hvis kulturaktørene ikke kan bli på Nyhavna, mente de bydelen ville mistet noe av det unike *innholdet* som allerede er her. En kvalitet som kommersielle aktører er villig til å betale mye for. Følgende tre sitater fra fokusgruppe én og to illustrerer motsetningene: «*Det virkelig grunnleggende når jeg prater med andre .. er å få til lav leie for boliger og arbeidsplass-lokaler*» (Frank). «*Hvis kunstnere ikke får noen plass å være - ser du ikke med en gang hva du mister. De får heller ikke produsert det de skal produsere av kunst eller musikk*» (Gerda). «*Det er noe som ikke er helt konkretisert, ennå. Det er noen målsetninger og noen visjoner om noe som kanskje ikke er .. noen har et bilde som ikke er helt realistisk. Kommer ikke til å skje. Det er ikke mulig*» (Bernt).

Noen av deltakerne var opptatt av at nå må det *bygges ny by*. Det krever *investeringer*. Eiendomsselskapet som nå etableres bør ha ressurser til å gjøre det som må til for å få ting i gang. Det gjelder også de *verneverdige byggene* som i dag leies ut billig. De må tas vare på - og hvem skal ta den kostnaden? Som Bernt (FG 1) sa: «*Tror alle må tørre å snakke om de vanskelige spørsmålene.. Ønsker man å ha kulturaktører der, så koster det penger. Må være i offentlig eie - kan ikke være markedsstyrt. Men det kommer til å koste.*»

Deltakerne presiserte også nødvendigheten av *organisering, framdrift og gjennomføring* både for Hendelser og byutvikling på Nyhavna. De mente det burde skje i regi av det nye eiendomsselskapet da den organisasjonen vil ha ansvaret, myndigheten og mandatet til å faktisk gjennomføre byutvikling. Videre at vi må forutsette at den organisasjonen har økonomi til å ta de grepene og avklaringene som er nødvendig. Blant annet for å skape *fellesarenaene* med en tydelig *agenda, verdier og samhandling*. *Nå er det uklart; hvem er det egentlig som har interessene, hvem er det som har ansvaret*. En annen refleksjon kom opp i det andre gruppeintervjuet: «*Hvilken struktur trengs for å koble privat eierskap med det som er best for alle? Enormt spørsmål. Nyhavna er et så stort område med spesielle kulturminner. Det burde være pilot av nordisk interesse å utvikle noe nytt på*» (Frank).

En av deltakerne påpekte at alle byutviklere vet at rene kontor-byer blir mindre attraktive over tid og at det er grunnleggende at byer har mangfold. Nyhavna har et godt og interessant utgangspunkt. Et eiendomsselskap kan *invitere aktørene inn, ta de seriøst, trygge betingelsene deres* og virkelig få de med på laget. En deltaker la til at man her burde søke *investorer* som er villig til å satse på annerledeshet og kvalitet.

Deltakerne trakk fram mangfold som et sentralt begrep i byutviklingen og mente en *infrastruktur for mangfold* måtte sikres. De mente et nytt selskap bør ta utgangspunkt i det kunstnermiljøet og det innovasjonsmiljøet som er etablert på Nyhavna nå. Og bruke det konkret til å *skape innhold*, grunnlag og verdier som skal legges til grunn for byutvikling over lang tid. Private utviklere betaler dyrt for å tiltrekke seg slike aktører. Fordi det skaper merverdi økonomisk for de andre funksjonene som skal etableres og for å skape byområder som er *robuste og mangfoldige*. Bydeler med et *mangfold av forskjelligartede folk* trekkes også fram som viktig for livskvaliteten for den enkelte. At bydeler ivaretar ulike behov gjennom variasjon i boligtilbud, kulturelle - og sosiale tilbud. Det kan gi økt livskvalitet og fremme aktiv deltakelse i nærmiljøet. De verneverdige byggene ble ofte omtalt som en ressurs: «*Hvis kulturproduksjon og visningslokaler fortsatt skal finnes på Nyhavna med vilkårene de har i dag, må de tingene fratas markedskreftene .. tenker det er innlysende at de verneverdige byggene på Strandveikaia, Fyringsbunkeren og kanskje Dora II brukes til dette*» (Bernt, FG 2).

Det må i så fall investeres i *de verneverdige byggene*. Det skal pusses opp, men også leies ut til lav pris. Det gir lav merverdi for utbyggingen ellers. Et slikt grep vil kunne sikre *mangfoldet*, slik at Nyhavna blir et levende, attraktivt og inkluderende byområde. Eiendomsselskapet kan dermed ikke selge disse byggene på Strandveikaia eller Fyringsbunkeren, de blir en del av kostnadene til *infrastruktur*. Det lar seg gjøre å sikre kulturminner og kunst og kulturvirksomhet, men det *koster*. Det må man ta igjen på andre måter, ved at andre deler av bydelen bygges ut på vanlig måte. De gode byutviklerne ser dette, som Bernt (FG 2) beskrev:

De gangene private aktører får til sånne virkelig robuste og gode byområder, er det fordi det sitter en aktør og har hånd om ganske mye og ser merverdien for egen del av å skape det mangfoldet.. I det store bildet er det veldig lønnsomt. Har du kun en tomt, har du heller ikke muligheten til å påvirke de tingene.

4.3.2 Etterlyser dialog og åpne møtesteder

I mange av sitatene ligger et ønske om åpen arena for alle. For dialog, kunnskapsutvikling og diskusjon av de vanskelige spørsmålene om bærekraft, mangfold, livskvalitet og videreføre verdiene som er på Nyhavna i dag. Et slags *akademi* for utvidet utveksling, medvirkning og samskaping. Der grunneiere, etablerte og nye aktører og beboere samles og kan følge en og samme prosess. Som kan begynne å snakke sammen nå og prøve ut forskjellighet i møteplasser som stimulerer til deling, debatt og idèproduksjon.

Deltakerne etterlyste en *åpen arena* for dialog, diskusjoner og samarbeid. I det ligger ikke bare at det skal være *trivelig, konflikter trengs*. Det må finnes *motstand* for å få engasjement. Det er viktig at konfliktene er der - da trigges man av hverandre, skaper nye ting og *nye samarbeid* oppstår. Følgende dialog fokusgruppe én illustrerer behovet for å bidra til utvikling:

Savner samarbeidsprosjekt mellom Trondheim Havn og aktørene i området, hvor alle er om bord. (Gerda) Hva må faktisk gjøres nå? For å få på plass en kafe. (Irene) Rydde opp rundt Fyringsbunkeren, kanskje bytte ut bilverksted med møteplass på gateplan. Gjøre sånne småting, mange som er interessert i å være med på det. (Bernt)

Inkluderende prosesser trengs ifølge deltakerne. De etterlyser *dialog* og mulighet til å *forstå mer* av hvordan en by utvikles. Og ikke minst forstå når det er reelt å bruke tid og kompetanse på å medvirke i det som skal skje. Videre er det viktig at prosessene er transparente slik at en vet at innspill og bidrag blir *tatt med videre* og *hvordan*. Bystyret (2019) sier de ønsker økt medvirkning i alle utviklingsområder, men hvordan? Sitatene under beskriver en skepsis til kommunens praksis innen medvirkning:

Flere teknologibedrifter har nettopp flyttet til Nyhavna, og oppdaget litt sent i prosessen hva som var i ferd med å skje. De satt passivt på siden og var ikke del av prosessen da toget begynte å gå.. Tror dette har vært en litt uryddig prosess egentlig. (Irene, FG 1)

Det finnes en idé om medvirkning. Egentlig bare et spill for galleriet. Grunneier kan alltid vise til lovverket og fremstår som snille når de tar oss med. (sukk, latter) Men altså - jeg tenker at det virkelig trengs en gjennomgang av kommunens rolle. (Frank, FG 2)

Formelle og uformelle arenaer mente deltakerne var helt nødvendig. De som har arbeidsplass på Nyhavna var opptatt av at området må tilby kvaliteter til de som skal jobbe her. Byrom som er attraktive utover arbeidstid og at du kan bo og jobbe innenfor gåavstand. De snakket om at i dag er forbindelser, møteplasser og sambruk av lokaler begrenset og at slike tilbud bør komme på plass, på midlertidig eller varig basis. Helst langs den offentlige aksene som er skissert for Nyhavna, hvor folk kan møtes, bli kjent og dele idéer slik at mer samskaping kan oppstå. De mente det ville gjøre en uferdig bydel som Nyhavna mer attraktiv, og trekke til seg enda flere kreative mennesker. Disse to deltakerne foreslo følgende tilbud:

Jeg tror det er viktig å få på plass noen fysiske permanente møtesteder inkludert servicefunksjoner. Det er ingenting på Nyhavna. Vi som jobber der, vi vet det er mye bra som skjer her. Men som byområde - ingenting. Ikke uterom som inviterer til å møtes eller oppholde seg i. Ingen kafeer og kiosker. Tror det er viktig i denne fasen. (Bernt, FG 1)

Burde absolutt ha et galleri her. Ville vært et møtepunkt for kunstnerne. Visningsarena og møteplass er kjempeviktig - om det er galleri, konsertscene, kafeen der du har en avslappet prat. Dette kan være arenaen der du møter næring, industri og kunst sammen. Naturlige smeltedigler. (Gerda, FG 1)

En av deltakerne slo på nytt fast at man ikke må glemme *produksjonslokaler* som *Dropsfabrikken*. Det Trondheimskunstnerne har, er slike offentlige støttede lokaler. Det trengs for at kunstnerne i hele tatt skal finnes. Krigsminnene på Nyhavna kan nettopp bli unike produksjonslokaler for et mangfoldig kunst- og kulturmiljø.

Oppsummert sier funnene:

- Å få utvikle seg selv er viktig for å bli sett og verdsatt.
- Å få oppleve genuine opplevelser sammen gjennom bydelshendelser betyr mye for tilhørighet til sted og sosialt fellesskap.
- Å få mulighet til å bidra og å delta i bydelsutviklingen forteller om et ønske om å engasjere seg i videre utvikling, men at Nyhavna mangler en felles arena og en ansvarlig part som bringer folk sammen og leder prosessen.

5 DISKUSJON

Denne studien handler om hvordan indre (personlig) motivasjon påvirker relasjoner, skaper tilhørighet og utløser deltakelse og samskaping lokalt. I dette kapittelet vil jeg med utgangspunkt i hensikt med studien, problemstillingen og studiens funn drøfte to hovedtemaer:

- (1) *Hva fremmer motivasjon hos aktører i samskapende bydelsutvikling?*
- (2) *Hva utløser deltakelse og handling i samskapende bydelsutvikling?*

I tema 1 vil jeg diskutere to av funnene; «å få utvikle seg selv» og «å få skape genuine opplevelser sammen», på et mikronivå. Jeg tar utgangspunkt i hva disse funnene forteller om motivasjon på et personlig og relasjonelt nivå. I tema 2 vil jeg diskutere det tredje funnet; «å få mulighet til å bidra og delta i bydelsutviklingen», på makronivå. Utgangspunktet er samskaping, spesielt med vekt på bydeler for hvem og hvordan fasilitering kan utløse kollektiv deltakelse og handling. Jeg trekker inn relevant teori og forskning som spenner fra motivasjon og livskvalitet, identitet og stedsutvikling og å bygge kapasitet for medvirkning og samskaping.

5.1 Hva fremmer motivasjon hos aktører i samskapende bydelsutvikling?

Med utgangspunkt i det teoretiske rammeverket for studien ønsker jeg først å gå inn på hva som utløser motivasjon for bydelsutvikling hos aktørene. Jeg vil først diskutere hva deltakerne beskrev som motiverende å holde på med og som dermed kan sies å være meningsfullt å engasjere seg i for den enkelte. Deretter vil jeg komme inn på hvordan aktørene beskrev sin opplevelse av Hendelse på Nyhavna, og hva slike bydelsarrangement betyr for fellesskap og stedsforming.

5.1.1 Meningsfulle aktiviteter engasjerer

Funnet «å få utvikle seg selv» viser at når en så stor og unik sentrumsnær bydel som Nyhavna skal utvikles, uttrykte flere av deltakerne at det er en unik anledning til å engasjere seg i noe de er veldig interessert i. Flere av deltakerne snakket om en *egeninteresse* som måtte utløses, at man investerer i noe som gir gevinst og viktigheten av å *få noe tilbake* for å holde engasjementet oppe. Deci og Ryan (1985) slår fast at folk vil bare være motivert for aktiviteter som har egeninteresse for dem. Det betyr at det gir mening å engasjere seg (Ryan & Deci, 2017). Deltakernes sterke interesse for byutvikling og ønske om å bidra vil ifølge Vittersø og Søholt (2011) kunne gi personlig vekst, mens Prilleltensky (2020) omtaler dette som et menneskelig behov for å kunne bidra med egne kunnskaper og erfaringer, og slik tilføre verdi til noe eller noen (figur 1).

I tabell 2 sammenstilles teorier og råd presentert i kapittel 2.1 for å tydeliggjøre samvirkningen mellom grunnleggende behov som må innfris på et personlig og sosialt nivå. Det forteller hvor viktig psykisk trygghet (Edmondson, 2019) er for den enkeltes tro på seg selv, trivsel og deltakelse. Det har dermed også en sentral betydning for hvordan

vi utvikler inkluderende byer, deltar og samhandler med hverandre. Det blir derfor viktig å innfri disse iboende behovene hos mennesker for å få til bredere deltakelse og samhandling. Deltakerne i min studie var på et personlig plan interessert i byutvikling og opplevde det som meningsfullt å kunne jobbe med Nyhavna. De var opptatt av muligheten til å bruke og utvikle egen kompetanse, erfaring og handlekraft. Noen fremmet de autonome egenskapene (Deci & Ryan, 1985; Ryan & Deci, 2000) som initiativ, vilje, tro på egne evner og et ønske om å skape. Andre var mer kunnskapsorienterte og opptatt av å få dele, praktisere og utvikle denne kunnskapen (Bandura 1997; 2001) gjennom å utvikle prosjekter, bygge noe sammen, vise fram egen kunst osv. En frontet det sosiale aspektet med relasjoner og tilhørighet til sted. Psykologisk trygge personer vil jamfør Edmondson (2019) involvere seg, beslutte og føler å ha kontroll over egen situasjon. De representerer de ressurssterke som kan bidra i samarbeid både med meninger, kunnskap og handlekraft og som kan dele og inspirere andre med sine styrker. Dette kjennetegnet deltakerne i studien.

teorier	personlig nivå			sosialt nivå	
«Mattering»-hjulet (Prilleltensky)	tilføre verdi			føle seg verdsatt	
Selvbestemmelsesteorien (Ryan & Deci)	mening interesse	autonom	Kompetanse	Tilhørighet	relasjon
		Mestring			
Tren hverdagsgleden (Helse Norge)	vær oppmerksom	vær aktiv	fortsett å lære	knytt bånd	gi

Tabell 2: Psykologisk fundament for menneskers lyst og evne til å handle, basert på Prilleltensky (2020), Ryan og Deci (2017) og Helse Norge (2019). Tabellen illustrerer sammenhengen mellom «mattering»-hjulet, selvbestemmelsesteorien og fem hverdagsgleder.

Deltakernes beskrivelser viser samtidig at de savner et lokalt fellesskap i hverdagen. Alle trenger relasjoner og sosialt miljø for å få respons, utvikle oss og trives. Det sosiale nivået (tabell 2) handler om tilhørighet og relasjoner som må innfris for å få fullt utbytte av hva du kan og hvem du er. Ifølge Prilleltensky (2014; 2016) kjenner vi oss verdifull når vi blir verdsatt, respektert og lagt merke til. Det sosiale miljøet har derfor stor betydning for å engasjere seg. En av deltakerne trakk fram behovet for å bli sett og verdsatt for den du er, og det du kan. Og at du har relasjoner til andre. Dette henger sammen med at tilhørighet i et miljø er avgjørende for kollektiv motivasjon og det det å forplikte seg. At noen bryr seg om deg og responderer på deg kan være en styrkende erfaring (Baumeister & Leary, 1995; Gagné & Deci, 2005; Sarason, 1988). Alle mennesker trenger meningsfulle og støttende sosiale bånd i sitt nærmiljø. Uten slike bånd kjenner vi oss ensomme, hører ikke til og føler oss lite verdsatt (Prilleltensky, 2020; Ryan & Deci, 2000). Å legge seg til gode vaner i hverdagen som å knytte bånd og gi bort noe til andre, kan ifølge Michaelson et al. (2009) bidra til å bygge sterkere relasjoner i et lokalsamfunn. Det styrker behovet for å bli kjent med andre og bli sett og verdsatt. Ryan og Deci (2000) peker på at støttende naboer/kolleger være en kilde til selverkjennelse, som igjen fremmer selvledende atferd. Det betyr at du føler deg

akseptert og verdifull for den du er, hva du kan bidra med og at det inspirerer til å delta i et fellesskap (Prilleltensky, 2020).

Samspeilet med andre kan også påvirke egen forventning, da både autonomi, kompetanse, mestring og tilhørighet kan bli styrket eller svekket i ulike sosiale miljøer (Bandura, 1997; 2001). Vi ser på oss selv som mer eller mindre kompetente avhengig av tilbakemeldinger fra omgivelsene, kollegaer, venner, leder osv (Prilleltensky, 2020; Spurkeland, 2017). Å bli anerkjent og stadig utfordret gjennom komplekse problemløsning, hevder Gagné og Deci (2005) og Stone et al. (2009) er motiverende for å få dekket kompetansebehovet vi alle har, øke vår mestringsfølelse og forbedre våre prestasjoner. Den personlige veksten får næring.

Så det å utløse egeninteresse og få noe tilbake betyr at man investerer i noe som gir gevinst og at man kan føle på det å lykkes eller å utgjøre en forskjell. Dette handler om å føle seg verdifull (Prilleltensky, 2020). Det motsatte av dette illustrerte en deltaker ved å trekke fram følelsen av å bli lurt eller holdt for «narr» i medvirkningsprosesser. Det kan skje hvis en bruker egen tid, byr på egen kompetanse og erfaring for å kunne bidra i et felles mål. Så viser det seg at innspill ikke tas videre. En deltaker opplevde det som spill for galleriet eller som Arnstein (1969) og Gaber (2019) beskriver; at den som inviterer inn trenger et alibi for å kunne vise til gjennomført medvirkning. Dette kan oppleves som tillitsbrudd, gi en følelse av at det ikke nytter å bidra og føre til passivitet (Faureholm, 1996; Klausen et al., 2013; Spurkeland, 2017). Føler man seg lurt ønsker man ikke, jamfør deltakeren, å investere egen tid, da det ikke finnes en reell mulighet for å påvirke.

5.1.2 Felles hendelser skaper identitet og tilhørighet

Funnet «å skape genuine opplevelser sammen» viser at deltakere opplevde Hendelser på Nyhavna som smittende og samlende. De snakket med begeistring om da «innsiden ble brettet ut» på Nyhavna hvor alle kunne delta. Målet med dette temaet for Hendelser var å synliggjøre folk og aktiviteter på Nyhavna for hverandre og for byen. Det å vise fram kvalitetene kan samtidig styrke kulturaktørens framtidige eksistens. Det var ikke bare kulturaktørene som fryktet det kunne bli vanskelig i forbindelse med utbyggingsplanene for Nyhavna. En slik trussel omtaler Fainstein (2009) og Klausen og kolleger (2013) som utløsende for folkelig engasjement. Deltakerne uttrykte bekymring for at utbygging skulle føre til gentrifisering, dyre boliger og leiepriser. Det å kjempe for noe som betyr noe for deg, kan oppleves som meningsfullt og dermed utløse engasjement, som funnene i denne studien viste.

Cirka Teater har vært leietaker på Nyhavna i snart 40 år. De var, sammen med NTNU («Making is Thinking») initiativtakere og med støtte fra Trondheim Havn og Trondheim kommune startet prosessen med å lage Hendelser på Nyhavna. Underveis i prosessen meldte flere og flere aktører seg på og det resulterte i bred deltakelse fra aktørene i bydelen. Det at det ble tatt utgangspunkt i de eksisterende kvalitetene her mente deltakerne skapte ekthet. At bredden deltok, mente de skapte legitimitet. Hendelser ble en anledning til å stå sammen, heve stemmen og vise fram kvalitetene her. Det at så mange deltok gjorde stemmen sterkere, noe Harvey (2008) omtaler som å hevde retten til egen by. Nyhavna ble oppdaget av byen; Hendelser ble sett, hørt og lyttet til. Det virket også som at alle deltakerne ble overrasket og begeistret over denne realiteten. Totikidis og Prilleltensky (2007) beskriver slike lokale arrangement som betydningsfulle for relasjoner og samhold og i henhold til Parkinson (2012) kan de fungere som en

demokratisk arena for lokaldemokratiet. Det at politikerne i ettertid fattet vedtak om at kulturmiljø og kulturnæringer fortsatt skal ha en plass på Nyhavna, opplevdes som en seier for flere deltakere. Tortzen (2020) hevder at tilhørighet og fellesskap slik kan gi økt innflytelse. Hendelser på Nyhavna kan sådan en bekreftelse på at det nytter å engasjere seg fordi stemmen fra Nyhavna ble lyttet til.

Den magiske opplevelsen som deltakerne opplevde, strevet de med å forklare. De brukte uttrykk som spektakulært, smittende, skapte oppmerksomhet, tilhørighet for de som er her og de som ikke har vært her før, ga ringvirkninger. Hendelser må ha noe spektakulært ved seg som Cirkas gatetater, mente en av deltakerne og fikk støtte fra de andre. Under hendelser som foregikk både på gater og plasser og inne i produksjonslokaler ble folk en del av en magisk tilstedeværelse midt i stemninger, atmosfærer og opplevelser. Pløger (2019) omtaler dette som en her og nå opplevelse og Chambers (1990) beskriver interaksjonen mellom folk som smittsomt nærvær. Folks tilstedeværelse i situasjonen (Samson, 2015) og nærheten til selve hendelsen skaper ifølge Aspen og Pløger (2015) en attraktiv intensitet (atmosfære, estetikk) ved stedet. Gateteater, gatekunst, åpne verksteder, vandrende klovner midt i industriområdet på Nyhavna overrasket de fleste og utløste en slik intensitet. Når sted, folk og opplevelser spiller sammen på en slik måte oppstår byliv og identitet formes. Pløger (2019) bruker byfestivaler, spektakulære byrom, allmenninger, plasser, sykkelgater, kunstakser og gatekunst som eksempler på hvordan aktiviteter kan gripe inn (intervenere) i byen og skape følelsesmessige (affektive) opplevelser. Hendelser viste nettopp dette.

Nyhavna er et industriområde. Ennå er det få mennesker som bor der. Leietakere som har hatt sitt virke på Nyhavna i flere tiår føler seg hjemme her og er knyttet til Nyhavna. Det finnes mye forskning som beskriver hvordan vi knytter oss til steder hvor vi kan realisere oss selv og våre prosjekter, og dermed føle seg hjemme og stedbunden (Harvey, 2007; Holloway & Hubbard, 2001; Røe et al., 2013; Tuan, 1977). En av deltakerne var opptatt av hvordan mennesker former og formes av miljøet de lever i. I følge Manzo (2008) er det sammenhenger mellom personlige prosjekter, egen identitetskonstruksjon og utvikling av stedstilhørighet. Det forsterker tilhørigheten til et konkret sted. Det langsiktige kunstprosjektet om folk på Nyhavna oppstod i prosessen, og er et eksempel på personlig vekst for kunstneren (Vittersø & Søholt, 2011), samtidig som det var et demokratisk uttrykk (Nussbaum, 2011) om enkeltmennesker som påvirkes av miljøet på Nyhavna. Kunstprosjektet samsvarer også med Manzos (2003) teorier om at vi knytter oss til de stedene som underbygger våre individuelle hensikter for å realisere oss selv og våre prosjekter. Flere studier viser at en slik dynamikk mellom folk og sted påvirker identitetsutviklingen (Holloway & Hubbard, 2001; Røe et al., 2013; Tuan 1977).

Deltakerne i studien snakket om viktigheten av steder eller mulighetsrom for å gjøre midlertidige eller mer varige ting sammen. Hvordan byrom er eller formes kan påvirke hvilke aktiviteter, opplevelser, sosiale relasjoner og mening som kan oppstå (Cresswell, 2004). Dette er en viktig erkjennelse når Nyhavna skal utvikles videre. I følge Ducey (2007) er det offentlige rom kontrollert eller regulert, noe som fort definerer ulike stemnings-soner. Det kan begrense at hendelser oppstår spontant eller hvor som helst. Nyhavna har ingen offentlige rom, så all aktivitet under hendelser skjedde i gater og på areal hvor det ikke var annen aktivitet. Kanskje var noe av den magiske opplevelsen knyttet til at ingen forventet levende kunstuttrykk (performativ affektiv urbanisme) midt i havneområdet. Det å appellere til forskjellighet og tilgjengelighet for alle, er noe Sendra (2015) påpeker, at nettopp uferdige og åpne byrom kan ivareta den intensiteten som

uforutsigbarhet og forandring gir. Det handler om å skape smittsom tilstedeværelse (Chambers, 1990) som sprenger rammer, skaper undring og refleksjon. Cirka Teater bidrar nettopp til dette med sitt gateteater, og slike hendelser begeistrer. De viser fram folk, kompetanser, by(rom)kvaliteter, atmosfærer/sjela og myndiggjør dermed bydelen, noe Totikidis og Prilleltensky (2007) bekrefter. Ifølge Nomekaite (2017) og Samson (2015) tiltrekker den performative affektive urbanismen seg dessuten kreative og innovative mennesker som trengs for å skape endring og utvikling. Disse finnes allerede på Nyhavna og gjennom Hendelser synliggjøres Nyhavna og trekker flere slike aktører til seg.

Dersom muligheten for å samles, bli sett og lyttet til ikke er til stede, hemmes lysten til å delta i bydelsutvikling viser studiens funn. Flere av deltakerne snakket om at bydelsarrangementet Hendelser ble mulig gjort fordi Trondheim Havn tillot at flere uterom kunne disponeres under arrangementet og fordi Trondheim kommune bidro med noe økonomisk støtte og fasilitering. Hendelser viste et potensial for folkeliv i bydelen, noe som ga mersmak, samtidig som behovet for å ha tilgang til offentlige rom ble veldig tydelig. Parkinson (2012) og Nussbaum (2011) hevder at offentlige byrom er den viktigste arenaen for lokaldemokratiet og en fysisk ramme for aktivt engasjement i samfunnet. Alle deltakerne har sitt arbeidssted på Nyhavna og de savner nettopp slike urbane tilbud. De holder til i sentrum av Trondheim, men mangler det meste. Ingen kiosker, kafeer eller åpne steder som bibliotek, byrom og promenader hvor det skapes kontakt med folk, idéer eller praksiser. Dette illustrerer en lite inkluderende by, som ifølge Bergsli et al. (2019) handler om muligheten for å oppleve tilhørighet, hverdagsintegrering og samfunnsdeltakelse. Et sted hvor vi kan komme i kontakt med nye idéer, andre kulturer og påvirke praksis (Bodnar, 2015). Tilgang til lokaler og steder for å møtes på tvers av kulturer og profesjoner løftet en av deltakerne opp som tema, hvordan lokal kunst kunne integreres i næringsbygg og slik bygge bro mellom ulike aktører og kulturer.

5.2 Hva utløser deltakelse og handling i samskapende byutvikling?

Med basis i funnene vil jeg nå se på det kollektive nivået (se tabell 1). Først vil jeg diskutere samskaping av bydeler, med og for hvem? Deretter vil jeg ta det relasjonelle perspektivet og diskutere hvordan fasilitering kan utløse deltakelse og handling. Det tredje funnet «å få mulighet til å bidra og delta i bydelsutviklingen» viser for det første at Hendelser ikke kunne dekke alle behov på Nyhavna og at det hastet med å få et eiendomsselskap på plass for å løfte de vanskelige spørsmålene, sette retning for utviklingen og etablere felles arenaer som bydelen trenger for å utløse engasjement og deltakelse. For det andre viser funnet at deltakerne i studien etterlyser både dialog og reell medvirkning. For det tredje vil samskaping og kapasitetsbygging ha noen implikasjoner for de involverte partene.

5.2.1 VI på Nyhavna

Deltakerne i studien ville gjerne være med å ha meninger om og være med i videre utvikling, men hvordan? Hvem møtes hvor og hvor foregår dialogen hvor alle kan delta? Det er nå de viktige grepene må tas for hvilken bydel det skal bli og for hvem. I framtidens bydel hevder Tortzen (2020) at beboere vil interessere seg for nabolaget og

engasjere seg i utviklingen av det. Jmfør tabell 1 (Livskvalitet i lokalsamfunn) og praksiseksempler i tabell 3 løses lokale utfordringer best lokalt av de beboere og aktører som kjenner problemet (Torfing et al., 2019).

Siden intervjuene ble gjennomført er Nyhavna Utvikling AS etablert. Erfaringen gjennom Hendelser viser at når relasjoner bygges øker mulighetene for samarbeid. Deltakerne i studien ville ha fortgang i avklaringer for kulturnæringene, om sosial boligpolitikk og urbane tilbud. Nå er ansvaret for videre prosess plassert. Utålmodigheten deres knyttes til behovet for forutsigbarhet. Hva skal skje med bydelen de ønsker å være del av, hvordan vil den passe for dem, hvilke kvaliteter bør den ha og vil de få være med å skape den (Harvey, 2007; Heimburg et al., 2021; Vestby, 2019). Bergsli et al. (2019) hevder at når nye bydeler formes bør også isolasjon og ensomhet, psykisk helse og behovet for å inkludere utsatte grupper reflekteres slik at flere grupper inkluderes i utviklingen. Totikidis og Prilleltensky (2007) adresserer det kollektive nivået (tabell 1), og mener det må legges rammene for rettferdighet, livskvalitet og deltakelse gjennom en sosial bærekraftig utvikling. Funn fra Akbar og Edelenbos (2021) forskning viser at nedenfra og opp prosesser hvor stedsforming oppstår av seg selv støtter lokale behov og likeverd. Slike prosesser preges av midlertidighet, oppstår uventet og spontant og er derfor mer tilpasset nabolag/bydeler.

Noen av deltakerne i studien var mest opptatt av aktører som hadde muskler til å bygge by og å få framdrift i arbeidet, mens andre ville ta vare på kulturnæringene og beholde mangfoldet og kvaliteten i bydelen. De var spesielt opptatt av regulering av boligmarkedet, hva som skulle skje med de verneverdige byggene og muligheten for å leie rimelige verksteder. Fainstein (2009) framhever tre dimensjoner som er avgjørende for å oppnå en rettferdig by; regulering av boligmarkedet, forskjellighet i offentlige rom og plasser samt involvering av beboere. Et tilbakevendende tema blant deltakerne i studien var at de fryktet Nyhavna ville forbli lukket, ekskluderende og gentrifisert. Flere forskere (Fainstein, 2009; Florida, 2002; Lefebvre, 1996) mener dette reflekterer vår tids urbane bærekraftskrise med høye boligpriser og økt ulikhet.

Mangfoldige byer skaper de mest robuste og inkluderende byene poengterte en av deltakerne. Et slikt forskjelligartet mangfold som Nyhavna har er med andre ord et godt utgangspunkt for å la kultur prege bydelen og byrommene. Bergsli et al. (2019) hevder at mens offentlige rom i bysentra er særlig viktige for å oppleve byfelleskap og politiske markeringer, er offentlige rom i nabolag viktige for hverdagsaktiviteter. Videre at de kan fremme folkehelse ved å forebygge ensomhet, knytte nye bekjentskap og gjøre ting sammen. Dermed kan forskjellighet i byrom og plasser støtte opp om mangfold og livskvalitet, og utfylle hverandre. En slik innsikt blir viktig når Nyhavna skal formes. Vestby (2019) peker på nødvendigheten av at den kommersielle funksjonen utfordres gjennom samskaping av nytt byliv. Slik at nyskapende, utradisjonelle, kreative aktiviteter kan reise spørsmål om hva sentrum skal være og for hvem. På en slik måte hevder Cresswell (2004) at offentlige rom skaper mening til sosiale relasjoner og felles aktiviteter med adgang for alle, og at det kan motvirke segregering. Røe et al. (2013) peker på at når bysentrum blir mer enn praktisk-funksjonelle, oppstår en emosjonell og symbolsk orientering til stedet. Det blir over tid personlig og gjør at man bryr seg (Holloway & Hubbard, 2001; Tuan, 1977). Deltakerne i studien var opptatt av at bydelen trenger mangfold og varierte hendelser. Det betyr også at det uferdige, rotete, impulsive og midlertidige ved affektiv urbanisme trenger en bypolitikk og planlegging som slipper

tak i kontrollbehovet (Aspen & Pløger, 2015). For å skape opplevelser og emosjoner hevder Pløger (2019) at nytenkende unge mennesker, igangsettere og investorer som er villig til å satse på annerledeshet og kvalitet, bør slippe mer til. Dette var også en av deltakerne inne på. Kreative og innovative livsstiler trigges av det uferdige og kan dermed skape nye opplevelser og nye sosiale bærekraftige løsninger i byen (Chambers, 1990; Ducey, 2007; Nomekaite, 2017; Samson, 2015; Sendra, 2015).

Abrahamson (2018) hevder at legitimitetskrise gjør det nødvendig å fornye demokratiet i byen ved å skape et innflytelsesrom. Deltakernes erfaringer med manglende dialog, «alibi» medvirkning og få offentlige rom for å samhandle, illustrerer dette. For å bygge tillit og tro på demokratiet må aktører og beboere i bydelen inkluderes. Sosiale protestbevegelser har mange ganger vært avgjørende for å sikre en rettferdig utvikling i byen (Bergsli et al., 2019; Faintain, 2009; Harvey, 2007). For eksempel kan et høylydt varsel fra beboere kunne presse politikere til å bli mer lydhøre for lokale interesser, slik vi ser flere tilfeller av i Trondheim. Tiden synes derfor moden for å invitere beboere til felles utvikling av nabolag, ikke gjøre det for dem (Heimburg et al., 2021). Hendelse på Nyhavna har vist at det er viktig å markere hva som bor av ressurser der og at det kan føre til at de som beslutter lytter til dem. Det styrker kapasiteten for problemløsning og gir legitimitet. Samtidig poengterer Tortzen (2020) behovet for at sivilsamfunn og beboere inviteres inn som likeverdige samarbeidsparter og medskapere. Akbar og Edelenbos (2021) dokumenterer at lokale nedenfra og opp prosesser som skjer av seg selv gir de beste resultatene for beboerne, de skaper likeverd, sosiale bånd og øker livskvaliteten. Den kommunale oppgaven blir da å anerkjenne det lokale behovet og overlate ansvaret til dem. I et slikt perspektiv må kommunen ta en tydeligere rolle som partner og fasilitator av samarbeid mellom mange ulike partnere, og fristille seg noe mer fra myndighetsrollen.

5.2.2 Bring folk sammen, finn og anerkjenn styrker og verdier

Funnene i studien viser at deltakerne etterlyser både dialog og reell medvirkning. Ifølge Krogstrup og Mortensen (2017) beskriver samskaping den potensielle relasjonen som kan fungere mellom en kommune-ansatt, aktører og beboere som ønsker endring gjennom samarbeid. I en bredere sammenheng kan det være snakk om utvikling av løsninger som kan gi mer bærekraftige bydeler eller øker velferden i lokalsamfunn. Dialog og medvirkning sammen med tillit og sosial kapital hevder Agger (2005) er en forutsetning for samskaping. For å utløse folks indre motivasjon framsnakker Prilleltensky (2020) en VI-kultur, hvor alle betraktes som verdifulle og der de stille stemmene også kan inkluderes i samfunnsutviklingen.

I samskaping er makt uformell, selvorganisert og nettverksbasert. I følge Heimans og Timms (2014) er det samarbeid, deling og lokalsamfunnets «klokskap» som gjelder. En gjennomiktig, gjør det selv kultur preget av bred deltakelse. Flere av deltakerne hadde en klar forventning til at ansvarlige eiere på Nyhavna tok tak i de vanskelige og uavklarte spørsmålene. Tortzen (2020) påpeker at utfordringene med samskaping er ofte knyttet til hvem som definerer utfordringene slik at de støtter lokale behov. Videre at undersøkelser avdekker en reell fare for at beboere blir leverandører av data, uten innflytelse. Og at det er de ressurssterke og privilegerte gruppene som dominerer deltakelsen (Agger & Andersen, 2018). Heimburg et al. (2021) retter søkelyset mot å tydeliggjøre hvem som deltar, hvordan de deltar, og hvordan deltakelse påvirker

resultatene. De mener inkluderende deltakelse i hverdagen, offentlige tjenester og demokrati er avgjørende for å oppnå aktivt medborgerskap og trivsel for alle.

Da trengs det en egen form for ledelse og fasilitering som både utfordrer det offentlige tankesettet og som sikrer bredden i deltakelsen, ikke bare eliten. Å bygge kapasitet for deltakelse i samskaping gir påvirkningskraft og kontroll over eget liv, personlig utvikling og positiv selvforståelse. Slik kan den enkelte bygge egne kompetanser, ressurser og ferdigheter (Krogstrup & Mortensen, 2017; Ryan & Deci, 2017; Prilleltensky, 2020). Utfordringene er å fange opp andre enn «eliten», de som trenger et miljø hvor de kan lære, utvikle seg og delta ut fra egne evner og ambisjoner (Argyris, 1982; Bandura, 1997; Senge, 1990). Et lokalt inkluderende fellesskap kan i større grad fange opp alle, ABCD-metoden (Participedia, 2020) og det lokale Every One Every Day-prosjektet (We are everyone, 2020) er praksiseksempler på en slik inkludering. Akbar og Edelenbos (2021) dokumenterer også at nedenfra og opp prosesser skaper trivsel og inkludering i nabolag.

Det å bygge kapasitet handler om å skape mening rundt for eksempel mer varierte boformer og ivareta mangfoldet slik deltakerne var inne på. For å skape denne meningen er det sentralt at partnere ser seg som aktive medskapere og at den enkelte er unik og betydningsfull, uavhengig av «ekspertstatus» (Agger & Anderson, 2018; Degn & Thomassen, 2017). Videre at sosiale og fysiske steder trengs for slike prosesser og at tillitsfulle menneskelige relasjoner må utvikles på alle nivå (Davy & Ågård, 2017). Bindevevet som holder folk sammen og sikrer god kommunikasjon, atferd og samarbeid er tillit (Bryk & Schneider, 2003) og åpenhet for fellesskapsdeltakelse (Akbar & Edelenbos, 2021). I tilstrekkelig mengde til at du kan vise usikkerhet, tvil og uvitenhet. Samtidig trengs nok mot til å eksperimentere, være åpen for forandring og å dele kunnskap.

I tabell 3 sammenstilles noen praksismodeller med god erfaring i hvordan man kan utløse motivasjon og deltakelse på arbeidsplasser og i utvikling av lokalsamfunn. Tabellen illustrerer aktiviteter som utløser deltakelse i samskapende bydeler som et argument for hvorfor det er viktig å «jobbe med» og ikke «gjøre for» (Heimburg et al., 2021). Målet for *Livskvalitet i praksis-modellen* og *ABCD-metoden* er å støtte lokale beboere i å identifisere egne ressurser, lokalsamfunnets styrker og kapasitet for handling, slik at beboere kan oppfylle dem selv uten ressurser utenfra (Participedia, 2020; Totikidis & Prilleltensky, 2006). Erfaringene med å planlegge og gjennomføre hendelser på Nyhavna bygger på noen av de samme metodene.

Relasjonelle ferdigheter og aktiviteter som utløser motivasjon og deltakelse			
Utløse indre motivasjon Stone, Deci & Ryan	Livskvalitet i praksis Totikidis & Prilleltensky	AssetBasedCommunityDevelopment Participedia	Hendelser Nyhavna Trondheim kommune og Trondheim Havn
lederskap	lokal ansvarliggjøring	lokal ansvarliggjøring	offentlig fasilitering
lytte og anerkjenne perspektiv	kartlegge styrker og behov	historiefortelling samtaler/styrker	innsiden ut oss på Nyhavna
tilby og klargjøre ansvar		etablere kjernegruppe ambassadører	ressursgruppe Hendelser
minimere kontroll og sammenligning	finne styrken til nabolaget/ bydelen	kartlegge ressurser bli kjent / relasjoner	bli kjent / relasjoner 1:1 møte
stille åpne spm - invitere til problemløsning	søke felles mål / måloppnåelse	samle ressurser mål / utvikling	workshop mål for hendelser
positiv tilbakemelding på initiativ	aksjonere / gjennomføre tiltak	mobilisere realisere tiltak	gjennomføre Hendelser
dele kunnskap - utvikle autonomi		søke eksterne ressurser støtte lokal utvikling	fagmiljø NTNU making is thinking

Tabell 3: Praksismodeller som bygger på kunnskap om hva som motiverer folk til å delta basert på Kretzmann og McKnight (1993), Totikidis og Prilleltensky (2007) og Stone et al. (2009). Caset Hendelser på Nyhavna sammenstilles med disse.

Det å bygge kapasitet krever en velutviklet evne til å håndtere samarbeid og dialog med andre mennesker (Davy & Ågård, 2017). Den som skal bygge kapasitet må ha ferdigheter til å etablere velfungerende, tillitsfulle relasjoner. Tillit er kjernen i «gode relasjoner» og ifølge Bryk og Schneider (2003) bygger det på komponentene respekt, personlig omsorg, troverdighet og faglig kompetanse. Mennesker fungerer godt når personlig velvære og mental kapasitet får næring, jamfør tabell 2. Aktiviteter som berører dette er de som fremmer positive tilbakemeldinger, som å gi eller dele noe til/med andre slik at de gjør noe tilsvarende tilbake. Det kan være å anerkjenne lokale behov og plassere ansvar (Akbar & Edelenbos, 2021). Eller å lære noe nytt som kan gi følelse av prestasjon, som igjen kan gi tilfredshet og økt egenverdi (Kretzmann og McKnight, 1993; Prilleltensky, 2020; Ryan & Deci, 2017). Det blir derfor viktig å fasilitere samhandling på en måte som trigger slike psykologiske behov. Aktiviteter som utløser deltakelse (tabell 4) handler altså om noe som betyr noe for deg; naboene, nabolaget, identiteten, tjenester du har behov for i hverdagen. Å bli spurt om hva du mener og bli lyttet til gjør deg verdifull. Å føle deg involvert i mål og verdier gjør deg til «medeier». Felles opplevelser gir trivsel, nye relasjoner og øker lysten til å bidra til fellesaktiviteter.

Samskappings aktiviteter	Relasjonelle evner hos fasilitator	Verktøy for å utløse motivasjon og deltakelse hos aktører i samskapende bydeler (Relasjonsbyggerens ABCD)
Kartlegge bydelens styrke	Lytte og anerkjenne	<i>Vær nysgjerrig:</i> bli kjent med ressursene i bydelen, lytte til historier <i>Reflekter sammen:</i> 1:1 samtaler, refleksjonsgrupper <i>Let etter kraften:</i> hva er bydelens styrker
Hva er bydelens egenart	Dele kunnskap og drømmer	<i>Finn relasjonsskaperne:</i> personer i bydelen <i>Kartlegg ressurser:</i> fysisk, sosialt <i>Identifiser utviklingsområder:</i> for bydelen <i>Koble ressurser:</i> aktører, frivillige, offentlige <i>Koble interne og eksterne aktører:</i> aktører, academia mm <i>Feire suksesser!</i>
Utarbeide felles mål og verdier	Still åpne spørsmål Klargjøre ansvar	<i> Dette er oss:</i> hvilken historie vil vi fortelle om bydelen? <i>Vårt felles mål:</i> hvilken bydel ønsker vi å få til sammen? <i>Vårt nabolag:</i> hvordan skal det være å leve her for alle beboere? <i>Slik jobber vi sammen:</i> hvordan samskape vi aktivitet og utvikling?
Etablere aktiviteter i hverdag og fest	Gi positive tilbakemeldinger	<i>Gjøre ting sammen:</i> aktiviteter, eksperimenter, verksteder <i>Holdte praten i gang:</i> uformelle møtesteder i hverdagen som kafeen, urtehagen, byrommet, promenaden <i>Felles opplevelser:</i> planlegge og gjennomføre små og store hendelser, oppleve felles glede og begeistring
Invitere til samskaping	Invitere til problemløsning Dele kunnskap Klargjøre ansvar	<i>Avklar ansvar:</i> hvem har ansvar for hva mellom kommune og bydel <i>Etabler vi-kultur:</i> åpent, inkluderende og positivt <i>Sørg for stimuli:</i> økonomisk og administrativ støtte <i>Felles arena (bylaben/biblioteket/galleriet):</i> dialog, samtaler, møter/agenda, medvirkning, inspirasjon, begeistring <i>Byrom:</i> offentlige byrom for felles aktivitet og opplevelser

Tabell 4: Eksempler på aktiviteter, fasilitering og verktøy som kan utløse motivasjon og deltakelse i samskapende bydelsutvikling. Aktiviteter for samskaping baseres på Kretzmann og McKnight (1993) og Totikidis og Prilleltensky (2007), relasjonelle evner baseres på Stone et al. (2009), og verktøy er inspirert fra alle kildene. Målet med tabellen er å illustrere hvordan bydeler kan ansvarliggjøres.

De relasjonelle ferdighetene som trengs i fasilitering, og som utløser motivasjon og deltakelse kan oppsummeres som; lytte og anerkjenne, stille åpne spørsmål, invitere til problemløsning, gi positiv tilbakemelding, klargjøre ansvar og dele kunnskap (Stone et al., 2009). Disse kan utløse folks behov for å være oppmerksomme, aktive, fortsette å lære, knytte bånd og gi noe til andre (Michaelson et al., 2009). Deltakerne indikerte gjennom sine utsagn; som ingen dialog, savner samarbeidsprosjekt, trenger et akademi, at mye av dette manglet. Ødegård og Bjørkly (2020) framhever viktigheten av dialog og sier samskaping skjer i møtet mellom mennesker når det foregår en kommunikasjon som gir muligheter for å finne ny mening og nye løsninger. En kommunikasjon som sørger for en opplyst diskusjon gjennom fasilitering, står derfor helt sentralt i samarbeidsprosesser og når samskaping skjer. Ifølge Kobro (2018) forutsetter samskaping et samspill mellom samtale og samhandling i en dynamisk og varig sirkulær prosess.

Isaacs (1999, s. 9) definerer dialog som: «*En felles undersøkelsesprosess, en måte å tenke og reflektere sammen på.*» For å oppnå dialog må du kunne lytte, vise respekt, være fleksibel og kunne uttrykke din egen stemme. Dialog krever innlevelse og innflytelse, gir mulighet for å lære og forstå (Argyris, 1982; Senge, 1990), oppdage nye perspektiv og bedre løsninger (Fikse, 2020). Å stille spørsmål bygger relasjoner, innflytelse og inviterer til utforskning og problemløsning. Ifølge Schein (2013) blir ofte våre spørsmål også en form for å fortelle, vi tester bare ut om det vi tenker, er rett. Kunsten å spørre handler også om å fortelle mindre, lære å stille utfordrende spørsmål, lytte og anerkjenne mer, helt motsatt fra ekspertrollen, som ifølge Tømm (1988) gir høy risiko for å passivisere. En fasilitator bør derfor starte samtaler åpent, tøyle forforståelse, invitere alle stemmer inn. Å kunne hjelpe med å sirkulere opplevelser og meninger er gode verktøy. Likedan kan ulike spørsmålstyper lukke eller åpne kommunikasjonen, og på den måten være nyttig for endring.

Det å anerkjenne innebærer å se, forstå, bekrefte og verdsette den andre (Schibbye & Løvlie, 2017, s. 50). En viktig del av anerkjennelsen er lytting. Gjerde (2010) beskriver lytting som kjernen i all menneskelig samhandling. Når vi lytter må vi sette til side egne meninger, innta et annet ståsted og andre synspunkter. Aktiv lytting etablerer interesse og anerkjennelse av hvem du er, fremmer deling av idéer og bygger relasjoner (Stone et al., 2009). En til en samtaler og mindre refleksjonsgrupper kan fungere godt for dette, noe flere deltakere bekreftet etter gruppesamtalene.

Tilbakemelding er et menneskelig basisbehov for støtte og veiledning som gir læring og utvikling. Prilleltensky (2020) og Spurkeland (2017) hevder at en VI-kultur eller en god tilbakemeldingskultur kan øke trivsel, glede, innsats og relasjoner. Å gi respons på innsats framfor evner gir økt utfordring, du lærer og presterer bedre (Bandura, 1997; Schibbye & Løvlie, 2017). Ærlige tilbakemeldinger på initiativer, faktabaserte - ikke dømmende eller kritiske, støtter utvikling. Åpne spørsmål kan også brukes for å få mottaker til å reflektere selv (Stone et al., 2009; Prilleltensky, 2020).

5.2.3 Implikasjoner for praksis

Samskaping og kapasitetsbygging har noen implikasjoner for kommunen. Den samskapt byen (Trondheim kommune, 2019) sier noe om de politiske ambisjonene for å endre dagens praksis. Samarbeid, relasjoner og nettverk på tvers i et lokalt område kan være med på å øke den sosiale kapasiteten og dermed beboernes lyst og evne til å håndtere lokale utfordringer. Både Katz og Nowak (2017) og Tortzen (2020) mener det vil styrke hverdagsdemokratiet fordi nabolaget har verdi for de som bor der, de føler seg hjemme og vil derfor gjerne bidra. Det kreves en felles arena mellom bydel og det offentlige for en slik type samhandling. Tilstedeværelse er nødvendig og det er en fordel med et lokalt forankret eierskap, eksempelvis en velferdsgruppe (Totikidis & Prilleltensky, 2007). Det må være tro og tillit til at lokale fellesskap kan håndtere egne utfordringer (Akbar & Edelenbos, 2021) og at skillet mellom hvem som styrer og hvem som skal styres endres. Det forutsetter nødvendigvis at aktører og beboere er klare for å bære ansvar og at politikere åpner for innflytelse (Agger & Andersen, 2018; Røiseland & Lo, 2019). Heimburg et al. anbefaler at politiske premisser som å være borgerledet, relasjonsorientert, stedbasert og inkluderingsfokusert legges til grunn for samskaping. Gjennom slike prosesser utnyttes lokalsamfunnets samlede kompetanse, ressurser og evner til å håndtere egen situasjon. Det medfører samtidig et behov for digitale plattformer, strukturer og prosesser for reell medvirkning og innflytelse.

Det å fasilitere prosesser for utvikling og samskaping i bydeler er ikke en etablert kommunal praksis. Det kan tidvis oppleves ensomt og utmattende å jobbe på tvers av gjeldende praksis som offentlig ansatt. En slik arbeidsform utfordrer organisasjonen. Selv om gode intensjoner er på plass, er det en rekke uavklarte spørsmål. Og det finnes et spenn i eksempler fra å teste nye samarbeidsformer i prosjekter eller piloter, til den radikale varianten hvor bydelene i større grad overtar styringen selv (Akbar & Edelenbos, 2021; Leino & Puumala, 2020; Steen et al., 2018; Torfing et al., 2019). Før samskaping innføres som praksis er det viktig å tenke gjennom noen prinsipper og konsekvenser slik at det bygges systematisk kunnskap om hva som fungerer og ikke (Steen et al., 2018). Spørsmål som bør stille og testes er; får vi med alle, hvem vinner i et slikt samspill, hvem beslutter, hvordan sikrer vi felles måloppnåelse, hvilke tjenester omfattes og hvem har ansvaret om noe skulle gå galt?

I en innovativ kommune er eksperimentering viktig, så også med bydelsutvikling. Å *prøve før gjøre*, kan være en trygg måte å gå inn i ukjent farvann. Vi vet at vi leter, vi vet at eksperimentering kan feile, og at organisasjonen støtter en slik måte å jobbe på. Vi vet at hendelser på Nyhavna engasjerer, mobiliserer og blir lagt merke til. Vi vet også at det er etablert en relasjonell kapasitet som er verdifull for det videre arbeidet. Vi vet det er mange som gjerne vil delta. For Nyhavna Utvikling AS setter politikerne de overordnede premissene for utviklingen. Det er en anledning til å prøve ut nye modeller for å bygge mer sosialt bærekraftige og inkluderende lokalsamfunn.

Et talerør for bydeler har vist seg å fungere godt mange steder, som for eksempel erfaringene fra ABCD-metoden (Foot, 2012) og nettverket rundt Everyday prosjektet (We are everyone, 2020). Erfaringene fra hendelser på Nyhavna samt to lagerskur som nå midlertidig skal fylles med aktiviteter, har flere fellestrekk med disse. Aktører og framtidige beboere er en kraftfull ressurs så hvorfor ikke slippe dem mer til? Kommunen bør teste ut rollen som fasilitator, bygge kapasitet for sosial bærekraftig samfunnsutvikling og invitere til samskaping hvor inkluderende fasilitering, digitale verktøy og fysiske lokale arenaer spiller hverandre gode.

6 AVSLUTNING

I denne studien har jeg belyst følgende problemstilling: *Hvordan beskriver aktører på Nyhavna sine erfaringer med å delta i samskapende bydelsutvikling?* Hvor hensikten var å utforske en tverrfaglig gruppe aktører sine erfaringer og opplevelser med bydelsutvikling på Nyhavna. For å undersøke dette valgte jeg en kvalitativ studie hvor jeg intervjuet en fokusgruppe bestående av fem ulike aktører med erfaring fra Hendelser på Nyhavna. Inspirert av hermeneutisk-fenomenologi var jeg ute etter å få innsikt i hvordan aktørene beskriver sin motivasjon for å delta i samskapende bydelsutvikling, for så å kunne si noe om hvordan prosesser kan designes for å fremme deltakelse og handling. I dette avsluttende kapittelet oppsummerer jeg hovedfunnene og betrakter disse mot tidligere forskning på temaet. Deretter følger noen vurderinger rundt studiens begrensninger og noen tanker om videre forskning. Til slutt mine avsluttende refleksjoner.

6.1 Oppsummering og et blick på tidligere forskning

Hva forteller så aktørene om sin motivasjon for samskapende bydelsutvikling? Når en så stor sentrumsnær bydel som Nyhavna skal utvikles, uttrykte deltakerne at de ville oppleve det som interessant og meningsfullt å kunne være med å forme den «kuleste» bydelen i Trondheim. Meningsfulle aktiviteter, kunne bestemme, ha kunnskap og få muligheter til å omsette kunnskapen i handling er personlige motivasjonsfaktorer for å medvirke og samskape. Dette støttes av Prilleltensky (2020) som framhever at det er gjennom kompetanse og selvbestemmelse at følelsen av egen mestring og å tilføre en verdi til andre styrkes.

Samtidig viser studien også at deltakerne savner et lokalt fellesskap i hverdagen og at det sosiale miljøet er avgjørende for å få respons på det man kan og gjør. Alle trenger relasjoner og et sosialt miljø for å få respons, utvikle seg og trives. Når vi blir verdsatt, respektert og lagt merke til føler vi oss betydningsfulle. Å føle seg verdsatt og tilføre verdi er komplementære og utfyller hverandre (Prilleltensky 2020). På Nyhavna oppfylles dette bare delvis da arenaer for å knytte relasjonelle bånd, sosial støtte, tilhørighet, samhold og deltakelse er begrenset. Dette illustrerer også hvor viktig de åpne fysiske møteplassene er for å bli kjent, bygge relasjoner på tvers av fag og kulturer og samhandle. Tilhørighet i et sosialt miljø og til sted har stor betydning for motivasjon og det det å forplikte seg.

Deltakerne beskriver Hendelser på Nyhavna som smittende og samlende. Å være del av arrangementet omtalte de som inspirerende og at det ga en erkjennelse av hva kraften i et felles løft kan bety for en bydel. Hendelser på Nyhavna fikk mange til å vise seg selv og bydelen fram for resten av byen og byens politikere. Opplevelsene som oppstod i industriområdet viste betydningen offentlige rom og forbindelser har for byliv. Stedsforming handler ikke bare om attraktivitet, men like mye inkludering, «empowerment», identitet og livskvalitet (Akbar & Edelenbos, 2021). Og det å være åpen for en ny tid, nye uttrykksformer og annerledes opplevelser. Totikidis og Prilleltensky (2007) beskriver lokalt forankrede arrangement som betydningsfulle for

relasjoner og samhold, samtidig som de kan fungere som en demokratisk arena for lokaldemokratiet (Bergsli, 2019; Parkinson, 2012). For det sosiale livet på Nyhavna trengs offentlige byrom og åpne møteplasser hvor mangfold og forskjellighet kan få spillerom i hverdag og fest.

Hva skal så til for å utløse deltakelse og handling i samskapende bydelsutvikling? Deltakerne uttrykte at bydelsarrangementet Hendelser ikke kunne dekke alle behov på Nyhavna og at det hastet med å få et eiendomsselskap på plass for å løfte de vanskelige spørsmålene, sette retning for utviklingen og etablere felles arenaer som bydelen trenger for å utløse engasjement og deltakelse. Deltakernes ønsker om at kulturnæringene måtte få bli på Nyhavna, at bydelen trenger sosial boligsammensetning og en variasjon i felles møteplasser kan tolkes som at aktørene ønsker å bidra i den videre utviklingen, men at det ikke finnes en tydelig arena for det. De uttrykte et ønske om å kunne engasjere seg i en bærekraftig samfunnsutvikling, finne løsninger for å ta vare på mangfoldet på Nyhavna og bli inkludert gjennom reell medvirkning.

Studien viser også at de vanskelige spørsmålene i bydelen ikke blir løftet opp og at deltakerne etterlyser dialog og åpne møtesteder for samhandling. Det forteller om behovet for fysiske steder for å møtes, for felles refleksjon, bygge relasjoner og skape løsninger sammen. Et talerør for bydelen har vist seg å fungere godt mange steder for å myndiggjøre de som bor i bydelen og å skape en åpen arena for alle, som for eksempel erfaringene fra ABCD-metoden. Et bydelshus/verksted som Everyone Everyday-prosjektet viser til, kan gi mening og tilhørighet for både aktører og beboere. Erfaringene fra Bylivsprosjektet og Hendelser på Nyhavna har flere fellestrekk med disse. Den relasjonelle kapasiteten som er etablert gjennom Hendelser på Nyhavna er en kraftfull ressurs, som bør videreføres i samskaping av den nye bydelen.

Samskaping er en samarbeidsrelasjon mellom kommune, private aktører og sivilsamfunn. Det betinger at partene inngår som aktive deltakere i en prosess der verdier skapes. Røiseland og Lo (2019) peker på at dette utfordrer kommunens praksis og i et slikt perspektiv kan Nyhavna ses på som en arena for samarbeid. Hvor premisser om å være borgerledet, relasjonsorientert, steds- og inkluderingsfokuset legges til grunn (Heimburg et al., 2021). En radikal form for samskaping er at aktører og beboere trekkes inn i diskusjoner om problemer og løsninger for lokalsamfunnet. Akbar og Edelenbos (2021) dokumenterer at «bottom-up» prosesser styrker sosiale bånd, stedsidentitet og livskvalitet. Kommunens rolle vil da i større grad handle om å fasilitere samarbeid, bygge lokal kapasitet og invitere til samskaping. Nyhavna kan være en unik pilot for en slik måte å jobbe på, med et lokalt talerør, mer åpne prosesser og andre beslutningsprosedyrer. Sosial kompetanse om det å samarbeide og samhandle blir viktig i en slik arbeidsform. Som Fikse (2020) påpeker ser relasjonelle ferdigheter og det å bygge kapasitet for samskaping ut til å være gode strategier både for god livskvalitet og å skape sosialt bærekraftige samfunn. En god start vil være å lytte til beboere og aktørers refleksjoner.

6.2 Studiens begrensninger og videre forskning

På grunn av studiens begrensninger må funnene tolkes med forsiktighet. En begrensning er at problemstillingen er for vid, en annen er at samskaping ikke er belyst tilstrekkelig i intervjuene. Derav blir deltakernes svar noen ganger lite utfyllende. Jeg opplever at

formatet fokusgruppe gir fyldige refleksjoner og synliggjør samspill i gruppen, men noen ganger føles det vanskelig å vite om beskrivelser dekket gruppens syn/opplevelse eller reflekterte en/noen deltakere. I og med temaet var vidt og samtalen fløt på et heller generelt nivå, kan en del av forståelsen/tolkningen være farget av min oppfattelse og syn.

Jeg vil trekke fram tre temaer fra studien som jeg tenker ville være interessante å forske videre på. Refleksjonene i fokusgruppen illustrerte godt samvirkningen mellom personlige behov og betydningen av relasjoner og tilhørighet (Prilleltensky, 2020). Irene og Gerda hadde tydelige autonome trekk, Bernt og Frank frontet kunnskap, mens Kaia trakk fram det relasjonelle og tilhørighet til sted. Dette betyr ikke at andre behov ikke ble dekket, men at de var mindre fremtredende i det deltakerne vektla. Fokusgruppen manglet en beboer/nabo representant, da denne informanten måtte melde avbud. Så dette segmentet ble bare delvis dekket da det viste seg at en av deltakerne også var nabo til Nyhavna. I et videre arbeid med bydelsutvikling i kommunen ville det vært interessant å innhente et bredere kunnskapsgrunnlag for ulike segmenter. Fokusgrupper med homogen representasjon for å få fram enda tydeligere drivere og barrierer for å delta i samskaping kunne vært nyttig. Det finnes også mye erfaringer i organisasjonen innen ulike medvirkningsprosesser som burde vært sammenstilt og analysert.

En av resultatene fra studien viser en forventning til å bli inkludert i videre utvikling og reelt kunne medvirke. Det er politiske ambisjoner om å ivareta kulturnæringer på Nyhavna og øke medvirkningen i kommunens prosesser. Derfor kunne det vært interessant å forske på hvordan en styrkebasert prosess (ABCD-metoden) for samskaping kan etableres for en bydel. Nyhavna Utvikling AS er på plass og med den kapasitetsbasen som finnes for Nyhavna kan samspillet mellom utvikler og bydel prøves ut parallelt med det å teste modeller for ny praksis i Trondheim-kontekst. En form for aksjonsforskning kunne vært spennende, hvor forskning og praksis samvirker for å skape endring. Ifølge Levin og Klev (2002) kjennetegnes aksjonsforskning ved at den er refleksiv, fleksibel og prosessuell.

I fasilitering av samskaping er det spesielt de relasjonelle ferdighetene som er viktig å trekke fram, noe både Fikse (2020), Krogstrup (2017) og Tortzen (2020) belyser. I åpen og inkluderende samskaping er det sentralt å få alle stemmene fram, også de stille. Det er nærliggende å tenke seg at de autonome vil fremme sine idéer og at de kunnskapsorienterte sitter med svarene. Fasiliteringen kan fort bli krevende for å slippe til flere stemmer og finne omforente løsninger. Å lede prosesser for samskaping som forener den offentlige samfunnsrollen, aktørers kompetanse og kommersielle styrker, samt det lokale eierskapet og frivillig deltakelse - vil være en krevende balansekunst. Her trengs verktøy, metoder, ledelse av slike prosesser og politisk håndtering som støtte og kompetanseutvikling.

Torfinn et al. (2019) beskriver tilsvarende behov i tre av sine åtte forskningsbare forslag; styrke demokratisk deltakelse, rolleoppfatning hos potensielle deltakere og offentlig ledelse av prosesser. Forfatterens forslag er knyttet til idéen om at offentlig sektor skal forvandles til en arena for samskaping.

6.3 Avsluttende refleksjoner

Samskapende bydelsutvikling er et nytt tema innen kommunal forvaltning (Røiseland & Lo, 2019). Torfing et al. (2019) beskriver det som et potensielt paradigmeskifte i offentlig sektor. Det er politisk uttrykt at reell medvirkning i utviklingen av Trondheim må bli bedre og at det å arbeide mer bydelsrettet kan være en vei å gå. Det refereres blant annet til erfaringer fra områdeløft-arbeidet i kommunen, men det finnes ikke noen etablert praksismodell for hvordan dette bør gjøres. Aktørene i studien ønsker å bidra i en form for samskapende bydelsutvikling på Nyhavna, men det trengs inkluderende arenaer for å kunne delta og rammer for hvordan en slik prosess skal gjennomføres. I likhet med Akbar og Edelenbos, (2021), Heimburg et al. (2021), Tortzen (2020) og Vestby (2019) mener jeg at stedsbasert utvikling er nødvendig både for bærekraftig bydelsutvikling og å skape eierskap til å løse lokale utfordringer gjennom økt lokal deltakelse. Jeg tror også at praksiserfaringene fra den ressursbaserte ABCD-metoden kan tilføre bydelsutvikling ny innsikt.

Det krever at kommunen legger opp til å fasilitere prosesser som inkluderer lokale krefter tidlig nok i prosessene rundt kunnskap, kartlegge behov og utforme mål, og ikke bare skulle uttale seg om ferdig utarbeidede forslag. Det krever også nye digitale hjelpemiddel hvor åpne prosesser kan følges. Og at lokalsamfunn kan myndiggjøres gjennom deltakende budsjettering, eksempelvis hva som skal prioriteres av grønne tiltak i en bydel. Det betinger at politikerne overfører noe av myndigheten sin til lokalsamfunnet. I og med samskaping er en ny disiplin med få dokumenterte effekter, vil det være lurt å prøve før gjøre. Det kan settes gjerve ambisjoner, men teste metoder og modeller innenfor samskapingsuniverset, slik at kunnskap og praksis utvikles parallelt. Da blir ikke fallhøyden så stor om noe skulle feile.

Selv om jeg gikk inn i et nokså ukjent og spennende nytt kunnskapsfelt, opplever jeg ikke at funnene er overraskende i et byutviklingsperspektiv. Heller mer bekreftende. Interessen for byutvikling er stor, spesielt blant ressurssterke aktører med kunnskap, interesse og handlekraft. Andre vil gjerne også lære og delta, men føler de ikke når fram eller er relevante nok. Jeg tror derfor at relasjonelle ferdigheter, likeverd og fellesskap blir viktig i prosesser som skal fremme samskaping - ikke bare innenfor helse relatert tjenesteutvikling, men også innenfor fysisk bydelsutvikling. Byene trenger sterke lokalsamfunn med en tilhørighet og et fellesskap som gir mulighet for gode liv for alle innbyggere. Jeg håper at min studie kan være et bidrag til å se på samhandling mellom kommune og lokalsamfunn med litt nye øyne.

REFERANSER

- Abrahamsson, H. (2018). *Omvärldskunskap, samhällsforandring, medborgardialog. Del III: Makt, medskapande och manöverutrymme - Medborgardialogens teori och praktik*. Stockholm. http://omvarldskunskap.se/wp-content/uploads/2018/12/omvarldskunskap-samhallsforandring-medborgardialog_kursdel-III.pdf
- Agger, A. (2005). *Demokrati og deltagelse - et borgerperspektiv på kvarterløft*. Ph.d-afhandling, Statens Byggeforskningsinstitut.
- Agger, A. & Andersen, C. K. (2018). *Stedsans - samskabelsen gennem omverdensinddragelse*. København: Trafik-, bygge- og boligstyrelsen.
- Akbar, P. N. G. & Edelenbos, J. (2021). Positioning placemaking as a social process: A systematic literature review. *Cogent Social Sciences*, 7(1). <https://doi.org/10.1080/23311886.2021.1905920>
- Alvesson, M. & Skoldberg, K. (2009). *Reflexive Methodology. New Vistas for Qualitative Research*. London: Sage.
- Anguelovski, I. (2016). From Toxic Sites to Parks as (Green) LULUs? New Challenges of Inequity, Privilege, Gentrification, and Exclusion for Urban Environmental Justice. *Journal of Planning Literature*, 31(1), 23-36. <https://doi.org/10.1177/0885412215610491>
- Argyris, C. (1982). *Reasoning, Learning and Action: Individual and Organizational*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Arnstein, S. R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216-224. <https://doi.org/10.1080/01944366908977225>
- Aspen, J. & Pløger, J. (2015). *Den vitale byen*. Oslo: Scandinavian Academic Press.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W.H. Freeman and Company.
- Bandura, A. (2001). Social cognitive theory: An agentic perspective. *Annual Review of Psychology*, 52, 1-26. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.52.1.1>
- Baumeister, R.F. & M.R. Leary (1995). The Need to Belong: Desire for Interpersonal Attachments as a Fundamental Human Motivation. *Psychological Bulletin*. 117(3), 497-529. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497>
- Bergsli, H., Hanssen, G. S. & Sirowy, B. (2019). Byens offentlige rom som demokratiske arenaer. I Henriksen, I. M. & Tjora, A. (red.), *Bysamfunn* (s. 108-120). Oslo: Universitetsforlaget.
- Bodnar, J. (2015). Reclaiming public space. *Urban Studies*, 52, 2090-2104. <https://doi.org/10.1177/0042098015583626>
- Bryk, A. & Schneider, B. (2003). Trust in schools: A Core Resource for School Reform. *Educational leadership* 60(6), 40-45. <http://www.ascd.org/publications/educational->

leadership/mar03/vol60/num06/Trust-in-Schools@-A-Core-Resource-for-School-Reform.aspx

Chambers, I. (1990). *Border Dialogues, Journeys in Postmodernity*. London: Routledge.

Connelly, L. M. (2010). What is phenomenology? *Medsurg Nursing : Official Journal of the Academy of Medical-surgical Nurses*, 19(2), 127-128.

Cresswell, T. (2004). *Place. A short introduction*. Oxford: Blackwell.

Davy, S. G. & Ågård, D. (2017). Relasjonskapacitet som forutsetning for Capacity Building. I Krogstrup, H. K. (red.). *Samskabelse og Capacity Building i den offentlige sektor* (s. 125-148). Hans Reitzels Forlag.

Degn, L. & Thomassen, A. O. (2017). Capacity Building i et organisatorisk perspektiv. I Krogstrup, H. K. (red.). *Samskabelse og Capacity Building i den offentlige sektor* (s. 105-124). Hans Reitzels Forlag.

deCharms, R. (1968). *Personal causation*. New York: Academic Press.

Deci, E. L. (1975). *Intrinsic motivation*. New York: Plenum.

Deci, E. (2012). Promoting Motivation, Health, and Excellence. *TEDxFlourCity*. Psykologisk. Hentet 20. februar 2021 fra <https://psykologisk.no/2015/10/nokkelen-til-god-motivasjon/>

Deci, E. L. & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human Behavior*. New York: Plenum Press.

Ducey, A. (2007). More than a job: Meaning, Affect and Training Health Care Workers. I Clough, P.T. & Halley, J. (red.), *The Affective Turn. Theorizing the Social* (s. 187-208). Durham: DUKE University Press.

Edmonson, A. (2019): *The Fearless Organization: Creating Psychological Safety in the Workplace for Learning, Innovation, and Growth*. Hoboken, New Jersey: Wiley.

Fainstein, S. (2009). *The Just City*. Ithaca, NY: Cornell University Press.

Faureholm, J. (1996). *Fra livstidsklient til medborger*. København: Socialpædagogisk Bibliotek.

Fikse, C. (2020). Relasjonell kapasitetsbygging for samskaping. Perspektiver på livsmestring i skolen. I Myskja, A. & Fikse, C. (2020). *Innledning. Perspektiver på livsmestring i skolen* (s. 65-94). Cappelen Damm AS.

Florida, R. (2017). *The New Urban Crisis: Gentrification, Housing Bubbles, Growing Inequality and what we can do about it*. London: Oneworld Publications.

Foot, J. (2012). *What makes us healthy. The asset approach in practice: Evidence, action, evaluation*. Asset Based Consulting. Hentet 20. april 2021 fra: www.assetbasedconsulting.co.uk/uploads/publications/wmuh.pdf

Gaber, J. (2019). Building «A Ladder of Citizens Participation». *Journal of the American Planning Association*, 85(3), 188-201. <https://doi.org/10.1080/01944363.2019.1612267>

- Gagné, M., & E.L. Deci (2005). Self-determination theory and work motivation. *Journal of Organizational Behavior*, 26(4), 331–362. <https://doi.org/10.1002/job.322>
- Gjerde, S. (2010): *Coaching, hva - hvorfor - hvordan* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Glaser, B. G. (1999). The Future of Grounded Theory. *Qualitative Health Research*, 9(6), 836-845. <https://doi.org/10.1177/104973299129122199>
- Glaser, B. G. & Strauss, A. L. (1967). *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. Chicago: Aldine.
- Hansen, G., Hofstad, H. & Saglie, I. L. (2015). *Kompakt byutvikling. Muligheter og utfordringer*. Oslo. Universitetsforlaget.
- Hargie, O. & Dickson, D. (2004). *Skilled interpersonal communication. Research, theory and practice* (4. utg.). London: Sage.
- Hart, S. (2013). Den fødte leder. I S. Hart & H. Hvilshøj (red.). *Ledelse mellom hjerne og hjerte. Om mentalisering og nevroaffektivt lederskap* (s. 27-54). København: Hans Reitzels Forlag.
- Harvey, D. (2007). Neoliberalism and the City. *Studies in Social Justice*, 1(1), 1-13. <http://doi.org/10.26522/ssj.v1i1.977>
- Harvey, D. (2008). The right to the city. *New Left Review*, 53, 23-40. <https://newleftreview.org/issues/ii53/articles/david-harvey-the-right-to-the-city>
- Heimans, J. & Timms, H. (2014). Understanding «New Power». *Harvard Business Review*, (12). Hentet 2. mars 2021 fra <https://hbr.org/2014/12/understanding-new-power>
- Heimburg, D. V., Ness, O. & Storch, J. (2021). Co-Creation of Public Values: Citizenship, Social Justice, and Well-Being. In Thomassen, A. O. & Jensen, J. B. (red.). *Processual Perspectives on the Co-Production Turn in Public Sector Organizations* (s. 20-41). IGI Global. <http://doi.org/10.4018/978-1-7998-4975-9.ch002>
- Helsedirektoratet (2015). *Well-being på norsk*. <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/well-being-pa-norsk/>
- Helsedirektoratet (2018). *Styrkebasert tilnærming i lokalt folkehelsearbeid. Innbyggerinvolvering, myndiggjøring og deltakelse*. <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/styrkebasert-tilnaerming-i-lokalt-folkehelsearbeid>
- Helse Norge (2019). Fem råd for økt livskvalitet. Hentet 20. mars 2021 fra <https://www.helsenorge.no/psykisk-helse/fem-rad-for-sterkere-psykisk-helse#Referanser>
- Henriksen, I. M. & Tjora, A. (2019). *Bysamfunn*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Holloway, L. & Hubbard, P. (2001). *People and Place: the extraordinary geographies of everyday life*. Harlow: Pearson Education Limited.
- Howitt, D. (2013). *Introduction to qualitative methods in psychology* (2. utg.). Boston: Pearson.

- Hummelvoll, J. K. (2010). Flerstegs gruppeintervju - en sentral metode i deltagerbasert og handlingsorientert forskningssamarbeid. *Klinisk Sygepleje* 24(3), 4-13.
<http://hdl.handle.net/11250/134176>
- Husserls, E. (1962). *Ideas: General introduction to pure phenomenology*. New York: Collier.
- Isaacs, W. (1999). *Dialogue: The Art Of Thinking Together*. New York: Random House Inc.
- Katz, B. & Nowak, J. (2017). *The New Localism - How Cities Can Thrive in the Age of Populism*. Brookings Institution Press.
- Klausen, J. E., Arnesen, S., Christensen, A., Folkestad, B., Hanssen, G. S., Winsvold, M. & Aarset, J. (2013). *Medvirkning med virkning? Innbyggermedvirkning i den kommunale beslutningsprosessen*. Samarbeidsrapport NIBR-UniRokkansenteret. På oppdrag fra KS FOU. <https://hdl.handle.net/20.500.12199/5459>
- Kobro, L. U. (2018). *La oss gjøre det sammen! Håndbok i lokal samskapende sosial innovasjon*. Senter for sosialt entreprenørskap og samskapende sosial innovasjon – USN/SESAM. Etter initiativ fra KS.
<https://www.ks.no/contentassets/cc2dd10e4e054c768c0ffdbd9fa29384/handbok-for-samskaping.pdf>
- Kretzmann, J. P. & McKnight, J. L. (1993). *Building Communities from the Inside Out: A Path Toward Finding and Mobilizing a Community's Assets*. Evanston, IL: Institute for Policy Research.
- Krogstad, S. (2021). Hva skal til for å få flere i arbeid? *Tidsskriftet Den Norske Legeforening* (3). <https://doi.org/10.4045/tidsskr.20.0760>
- Krogstrup, H. K. (2017). *Samskabelse og Capacity Building i den offentlige sektor*. Hans Reitzels Forlag.
- Krogstrup, H. K. & Mortensen, N. M. (2017). Capacity Building til samskabelse og brukerinvolvering. I Krogstrup, H. K. (red.). *Samskabelse og Capacity Building i den offentlige sektor* (s. 149-170). Hans Reitzels Forlag.
- Krueger, R.A. (1998). *Analyzing & reporting focus groups results. Focus group kit 6*. California: SAGE Publications Inc.
- Krueger, R. A. & Casey, K. A. (2000). *Focus groups: A practical guide for applied research* (3. utg.). Thousand Oaks: Sage.
- Kvale, S. (1997). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Kvalsund, R. (2006). *Oppmerksomhet og påvirkning i hjelperelasjoner. Viktige ferdigheter for coacher, rådgivere, veiledere og terapeuter*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Lefebvre, H. (1996). *Writings on cities*. E. Kofman & E. Lebas, Eds. Oxford: Blackwell.

- Leino, H. & Puumala, E. (2020). What can co-creation do for the citizens? Applying co-creation for the promotion of participation in cities. *EPC: Politics and Space 0(0)*, 1–19. <https://doi.org/10.1177/2399654420957337>
- Levin, M. & Klev, R. (2002). *Forandring som praksis. Læring og utvikling i organisasjoner*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Manzo, L. C. (2008). The experience of displacement on sense of place and wellbeing. In Eyles, J. & Williams, A. (red.), *Sense of Place, Health and Quality of Life* (chapter 7). Aldershot: Ashgate.
- Manzo, L. C. (2003). Beyond house and haven: toward a revisioning of emotional relationships with places. *Journal of Environmental Psychology 23*, 47-62. [https://doi.org/10.1016/S0272-4944\(02\)00074-9](https://doi.org/10.1016/S0272-4944(02)00074-9)
- Mathie, A., Cameron, J. & Gibson, K. (2017). Asset-based and citizen-led development: Using a diffracted power lens to analyze the possibilities and challenges. *Progress in Development Studies 17(1)*, 54–66. Sage publications. <https://doi.org/10.1177/1464993416674302>
- Michaelson, J., Abdallah, S., Steuer, N., Thompson, S., Marks, N., Aked, J., Cordon, C. & Potts, R. (2009). *National Accounts of Well-being: bringing real wealth onto the balance sheet*. London: New Economics Foundation.
- Morgan, D. L. (1988). *Focus groups as qualitative research*. Newbury Park: Sage.
- NESH. (2021). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Forskningsetikk. Hentet 20. januar 2021 fra <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-humaniora-juss-og-teologi/>
- Nomekaite, L. (2017). *Gatekunst som kulturarv*. Hentet 2. februar 2021 fra <https://forskning.no/forskeren-forteller-kultur-kulturhistorie/forskeren-forteller-gatekunst-er-kulturarv/367338>
- Nussbaum, M. (2011). *Creating Capabilities*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- OECD (2011). Together for Better Public Services: Partnering with Citizens and Civil Society. *Public Governance Reviews*. Paris: OECD Publishing.
- Parkinson, J. (2012). *Democracy and public space: The physical sites of democratic performance*. Oxford: Oxford UP.
- Participedia. (2020). *Method: Asset-Based Community Development*. Hentet 15. mars 2021 fra <https://participedia.net/method/161>
- Postholm, M. B. (2010). *Kvalitativ metode : en innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Pløger, J. (2019). Affektiv urbanisme, performative byrom og eventalisering. I Henriksen, I. M. & Tjora, A. (red.), *Bysamfunn* (s. 108-120). Oslo: Universitetsforlaget.
- Prilleltensky, I. (2020). Mattering at the intersection of psychology, philosophy, and politics. *American Journal of Community Psychology, 65(1-2)*, 16–34. <https://doi.org/10.1002/ajcp.12368>

- Prilleltensky, I. (2014). Meaning-making, mattering, and thriving in community psychology: From co-optation to amelioration and transformation. *Psychosocial Intervention, 23*, 151–154. <https://doi.org/10.1016/j.psi.2014.07.008>
- Prilleltensky, I. (2016). *The laughing guide to well-being: Using humor and science to become happier and healthier*. Lanham, MD: Rowman and Littlefield.
- Puchta C. & J. Potter (2004). *Focus group Practice*. SAGE Publications.
- Røe, P. G. & Vestby, G. M. (2013). Sosiokulturelle stedsanalyser: teorigrunnlag og metodologi. I Førde, A., Kramvig, B., Gunnerud Berg, N. & Dale, B. (red.). *Å finne sted. Metodologiske perspektiver i stedsanalyser* (s. 43-61). Trondheim: Akademika forlag.
- Ryan, R. M. & E. L. Deci (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development and wellbeing. *American Psychologist, 55*, 68-78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>
- Ryan, R. & Deci, E. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. New York, NY: The Guilford Press.
- Røiseland, A. & Lo, C. (2019). Samskaping - nyttig begrep for norske forskere og praktikere? *Norsk statsvitenskapelig Tidsskrift, 2019(1)*, 51-58. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2936>
- Saldana, J. (2013:7). *The Coding Manual for Qualitative Researchers* (2. utg.). Los Angeles. Sage.
- Samson, K. (2015). Performativ urbanisme - kunst mellom byplanlægning og aktivisme. *Aktuell forskning ved Institutt for Litteratur, Kultur og Medier, 2015(12)*, 51-62.
- Sarason, S. B. (1988). *The psychological sense of community: Prospects for a community psychology*. Cambridge, MA: Brookline Books.
- Schein, E. H. (2013). *Humble inquiry. The gentle art of asking instead of telling*. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers, Inc.
- Schibbye, A. L. L. & Løvlie, E. (2017). *Du og barnet. Om å skape gode relasjoner med barn*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Sendra, P. (2015). Rethinking urban public space. Assemblage thinking and the uses of disorder. *City, 19(6)*, 820-836. <https://doi.org/10.1080/13604813.2015.1090184>
- Senge, P.M. (1990). *Den femte disiplin. Kunsten å skape den lærende organisasjon*. Oslo: Hjemmets Bokforlag.
- Spurkeland, J. (2017). *Relasjonskompetanse. Resultater gjennom samhandling* (2.utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Steen, T., Brandsen, T., & Verschuere, B. (2018). The dark side of co-creation and co-production: seven evils. In Brandsen, T., Verschuere, B. & Steen, T. (red.). *Co-production and co-creation: engaging citizens in public services* (s. 284–293). Routledge.
- Stone, D. N., Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2009). Beyond talk: Creating autonomous motivation through self-determination theory. *Journal of General Management, 34(3)*, 75–91. <https://doi.org/10.1177/030630700903400305>

- Strauss, A. L. & Corbin, J. M. (1990). *Basics of qualitative research: grounded theory procedures and techniques*. Newbury Park: Sage.
- Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Threlfall, D.K. (1999). Using focus groups as a consumer research tool. *Journal of Marketing Practise*, 5(4), 102-105.
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*, (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Tomm, K. (1988). Interventive interviewing: Part III. Intending to ask linear, circular, strategic or reflexive questions? *Family process*, 27(1), 1-15.
<https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.1988.00001.x>
- Torfin, J., Sørensen, E. & Røiseland, A. (2019). Transforming the Public Sector into an Arena for Co-creation: Barriers, Drivers, Benefits and Ways Forward. *Administration & Society Vol. 51(5)*, 795-825. <https://doi.org/10.1177/0095399716680057>
- Tortzen, A. (2020). *Demokratisk fornyelse. Byer der går foran*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Totikidis, V. & Prilleltensky, I. (2007). Engaging community in a cycle of praxis. *Community, Work and Family*, 9(1), 47-67.
<https://doi.org/10.1080/13668800500420889>
- Trondheim Havn & Trondheim kommune. (2021). *Hendelser på Nyhavna*. Hentet 31. mars 2021 fra <https://hendelserpanyhavna.no/> og <https://www.facebook.com/Hendelser-p%C3%A5-Nyhavna-217682708612735>
- Trondheim kommune. (2019). *Den samskapede byen*. Hentet 31. mars 2021 fra <https://sites.google.com/trondheim.kommune.no/samskaping/start>
- Trondheim kommune. (2020a). *Bydelstilnæringen i lokaldemokratiet*. Hentet 31. mars 2021 fra <https://www.trondheim.kommune.no/aktuelt/vare-satsingsomrader/lokaldemokratiet/>
- Trondheim kommune. (2020b). *Bylivsstrategien*. Hentet 31. mars 2021 fra https://innsyn.trondheim.kommune.no/motedag/render_behandling_pdf?behid=500840
- Trondheim kommune. (2021a). *Områdeløft Saupstad*. <https://saupstad.no/>
- Trondheim kommune. (2021b). *Borgerkraft*. <https://borgerkraft.trondheim.kommune.no/>
- Tuan, Y. F. (1977). *Space and Place: the Perspective of Experience*. London: Edward Arnold.
- Vestby, G. M. (2019). Byglød: å skape nytt liv i hjertet av små og mellomstore byer. I Henriksen, I. M. & Tjora, A. (red.), *Bysamfunn* (s. 108-120). Oslo: Universitetsforlaget.
- Vinge, H. (2018). Farmland conversion to fight climate change? Resource hierarchies, discursive power and ulterior motives in land use politics. *Journal of Rural Studies*, 64, 20-27. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2018.10.002>

- Vittersø, J. & Søholt, Y. (2011). Life satisfaction goes with pleasure and personal growth goes with interest: Further arguments for separating hedonic and eudaimonic well-being. *The Journal of Positive Psychology, Volume 6*, 326-335.
<https://doi.org/10.1080/17439760.2011.584548>
- Voorberg, W., Bekkers, V. & Tummers, L. (2013). *Embarking on the social innovation journey: a systematic review regarding the potential of co-creation with citizens (320090)*, 1-44. Paper for the IRSPM conference, Prague 10-12 april 2013.
- We are everyone. (2020). *Every One. Every Day*. Hentet 30. mars 2021 fra <https://www.weareeveryone.org/>
- Wibeck, V. (2011). Med fokus på interaksjon - om å fange opp samspillet mellom deltakere, ideer og argumenter i fokusgruppestudier. I Fangen, K. & Sellerberg, A. M. (red.): *Mange ulike metoder* (s. 15-36). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Wilkinson, G. (2004). Focus group research. In Silverman, D. (red.): *Qualitative Research: Theory, Method, and Practice* (s. 177-199). Thousand Oaks: Sage.
- Winsvold, M. S. (2020, 20. oktober). De svake stemmene – en ubrukt ressurs. *Kommunal Rapport*. <https://www.kommunal-rapport.no/kronikk/de-svake-stemmene-en-ubrukt-ressurs/124508/>
- Zynk Kommunikasjon (2018). *Polarisert samfunn, eliter under press. Stordata-analyse av nasjonale og globale trender 2018-2023*. Analyse & Ledelse for KS.
<https://www.ks.no/contentassets/88fcd4bb46ca40969085566916d8ceba/zynk-endelig-trendrapport-ks.pdf>
- Ødegård, A. & Bjørkly, S. (2020). Kommunikasjon i samskaping av forskjellige virkeligheter. I Willumsen, E. & Ødegård, A. (red.). *Samskaping. Sosial innovasjon for helse og velferd* (s. 261-277). Oslo: Universitetsforlaget.

VEDLEGG

Følgende vedlegg er inkludert i masteroppgaven:

Vedlegg 1: Intervjuguide fokusgruppe 1

Vedlegg 2: Oppfølgende spørsmål fokusgruppe 2

Vedlegg 3: Informasjonsskriv / Samtykkeskjema

Vedlegg 4: Godkjenning fra Norsk samfunnsvitenskapelige datatjeneste (NSD)

Vedlegg 1:

Temaguide fokusgruppeintervju 1

Interessenter bydelsutvikling Nyhavna

Dette forskningsprosjektet har som formål å forske på interessenters erfaringer og opplevelser med å arbeide med bærekraftig bydelsutvikling på Nyhavna. Spesielt med fokus på deltakelse og samskaping av en bærekraftig (grønn og folkevennlig) framtidig bydel, samt hvordan det påvirker relasjonene mellom interessenter, skaper tilhørighet til bydel og utløser motivasjon for å engasjere seg i bydelsutvikling.

1 Bakgrunn for deltakelse i “hendelser på Nyhavna”

Når deltok dere i arbeidet?
Hvorfor ble dere med i hendelser på Nyhavna?
Hvilke forventninger hadde dere?

2 Motivasjon

Hvilken kunnskap hadde/fikk dere om Nyhavna?
Kan dere beskrive egen motivasjon for arbeidet?
Hva synes dere om prosessen/arbeidet, hva har vært bra og hvordan kunne dere tenkt det annerledes?

3 Erfaringer

Kan dere fortelle historier fra arbeidet med hendelser på Nyhavna?
Hva betyr det for deg?
Hvordan påvirket arbeidet relasjonene dine til andre som deltok?
Hvordan påvirket arbeidet eierskapet/tilhørigheten til bydelen?
Hvilken verdi har tverrfaglig engasjement for din virksomhet?
Hvordan erfarer dere at en slik måte å jobbe på (samskaping) påvirker bydelsutvikling?

4 Annet

Hvilke andre tanker har dere om erfaringene på Nyhavna?
Noe dere savner i dagens bydelsutvikling?

Vedlegg 2:

Temaguide fokusgruppeintervju 2

Oppfølgende spørsmål

1. Hva kan hemme motivasjonen din for å engasjere deg? Hvilke fellesverdier mener dere må være tilstede i en gruppe (samskaping)?
2. Hvordan sikre at Hendelser *også* er med på å styre utviklingen av Nyhavna? Hvordan ønsker dere å bidra i kommende Hendelser? Hvilke type stimuli trengs?
3. Hvordan er viljen til å sette seg sammen og tenke nytt på tvers av sektorer? Hvordan påvirke eiendomsselskapet til å etablere en arena for samskaping? Hva bør kjennetegne en slik arena?
4. Hvor på Nyhavna tenker dere det er lurt å teste møteplasser for ulike aktiviteter? Hvor er det størst sjanse til å bumpe borti andre?

Vedlegg 3:

Vil du delta i forskningsprosjektet i masteroppgaven
”Grønn og sosial bydelsutvikling”?

- Interessenter -

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt for min masteroppgave hvor formålet er å forske på *hva som trigger innbyggere til å delta i grønn og sosial bydelsutvikling*. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Dette forskningsprosjektet har som formål å forske på interessenters erfaringer og opplevelser med å arbeide med bærekraftig bydelsutvikling på Nyhavna. Spesielt med fokus på deltakelse og samskaping av en bærekraftig (grønn og folkevennlig) framtidig bydel, samt hvordan det påvirker relasjonene mellom interessenter, skaper tilhørighet til bydel og utløser motivasjon for å engasjere seg i bydelsutvikling.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

NTNU, Institutt for pedagogikk og livslang læring er behandlingsansvarlig organisasjon for forskningsprosjektet. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Trondheim kommune. Ingen personopplysninger vil bli delt med Trondheim kommune.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du blir forespurt fordi at du har deltatt i arbeidet med “Hendelser på Nyhavna” og /eller er interessert i utviklingen av denne bydelen.

Hva innebærer det for deg å delta?

Å delta innebærer at du kan delta i 2 gruppeintervju, hvert møte med varighet på maks to timer. Spørsmål vi vil stille handler om dine erfaringer og motivasjon for å arbeide med transformasjon av Nyhavna til en bærekraftig sentrumsnær bydel. Du vil bli anonymisert i alle publikasjoner, så det skal ikke være mulig å identifisere deg.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det vil være masterstudent og veileder ved NTNU som vil ha tilgang ved behandlingsansvarlig institusjon. Ingen personopplysninger vil deles med Trondheim kommune.

Navnet og kontaktopplysningene dine vil bli erstattet med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data, lagre datamaterialet på forskningsserver, innelåst/kryptert, etc. Du vil være anonym og vil ikke kunne gjenkjennes i masteroppgaven og evt publikasjoner basert på oppgaven.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Masteroppgaven skal leveres 1. september 2021. All info blir anonymisert umiddelbart og slettet ved prosjektslutt.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg
- å få rettet personopplysninger om deg
- få slettet personopplysninger om deg
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet)
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Trondheim kommune har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, kan du kontakte: Trondheim kommune ved masterstudent Turid Helle, epost: turid.helle@trondheim.kommune.no - tlf: 92482321.

NTNU ved veileder Ottar Næss, epost: ottar.ness@ntnu.no - tlf: 90125312

Vårt personvernombud: Thomas Helgesen, på epost: thomas.helgesen@ntnu.no.

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Turid Helle
(Masterstudent, NTNU)

Ottar Ness
(Veileder, NTNU)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjonen om prosjektet [*Grønn og sosial bydelsutvikling*], og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

Delta i 2 fokusgruppeintervju (sett kryss)

Jeg samtykker til at mine opplysninger kan behandles frem til september 2021 (sett kryss)

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 4:

27.4.2021

Meldeskjema for behandling av personopplysninger



NSD sin vurdering

Prosjekttittel

”Grønn og sosial bydelsutvikling”

Referansenummer

308619

Registrert

12.08.2020 av Turid Kathrine Helle - turihell@stud.ntnu.no

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU) /
Institutt for pedagogikk og livslang læring

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Ottar Ness, ottar.ness@ntnu.no, tlf: 90125312

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Turid Helle, turihell@stud.ntnu.no, tlf: 92482321

Prosjektperiode

01.09.2020 - 01.09.2021

Status

14.08.2020 - Vurdert

Vurdering (1)

14.08.2020 - Vurdert

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 14.08.2020, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

https://nsd.no/personvernombud/meld_prosjekt/meld_endringer.html

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 01.09.2021.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20).

NSD vurderer at informasjonen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og eventuelt rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Kontaktperson hos NSD: Marita Ådnanes Helleland
Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

